

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

Όποιοι τις απόψεις τους δημόσια δεν λένε, κακογραμμένες στείλτε τις και όνομα δεν θέμε...

ΔΩΡΕΑΝ

ΑΡ. ΦΥΛΛΟΥ 44
www.koinonikikainotomia.gr

ΜΑΪΟΣ 2022
7ο ΕΤΟΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ: Μ.Κ.Ο. «ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ»
Υπεύθ. Σύνταξης: Δημ. Ηλιάκης (Λιοδημήτρης), τηλ. 6974322338

ΚΥΚΛΟΦΟΡΕΙ ΣΤΙΣ 31 ΚΑΘΕ ΜΗΝΑ ΠΟΥ ΕΧΕΙ 31 ΗΜΕΡΕΣ

ΝΟΜΟΣ ΚΑΙ ΗΘΙΚΗ

Νόμος είναι ο «γραπτός κανόνας Δικαίου, που αποτελεί ρητή και κατηγορηματική έκφραση της βούλησης των νομοθετικών οργάνων του κράτους και που ρυθμίζει τις σχέσεις των πολιτών μεταξύ τους και με την πολιτεία». Οι νόμοι ρυθμίζουν τις σχέσεις μεταξύ των πολιτών για την ομαλή λειτουργία ενός κράτους και την ασφάλεια των δικαιωμάτων των πολιτών.

Ο νόμος έχει δεσμευτικό χαρακτήρα κι ετερονομία, σε αντίθεση με την ηθική που έχει αυτονομία και αυτοδέσμευση. Η ηθική εμπεριέχει τις αξίες εκείνες που συντελούν στη διασφάλιση της λειτουργίας μιας κοινωνίας, ενώ ο νόμος προσπαθεί να διαφυλάξει κάποιες από αυτές τις αξίες με την καθολική ισχύ του. Επίσης, συχνά, η συμμόρφωση με το νομικό πλαίσιο θεωρείται ως το ελάχιστο της ηθικής συμπεριφοράς.

Οι νόμοι είναι πρότυπα συμπεριφοράς που βασίζονται σε ένα είδος ωφελμιστικής ανάλυσης που καλείται χρησιμότητα. Σύμφωνα με αυτό το είδος, εξετάζεται κι επιδιώκεται το μέγιστο καλό για το μεγαλύτερο μέρος της κοινωνίας, βάσει των συνεπειών και των αποτελεσμάτων που προκύπτουν

Ως πρότυπο συμπεριφοράς, ο νόμος πρέπει να διασφαλίζει ένα βασικό επίπεδο ηθικής κοινωνικής συμβίωσης, χωρίς να προσβάλλονται τα δικαιώματα πολιτών και τα ήθη της κοινωνίας και χωρίς να νομιμοποιεί ό,τι η κοινωνία θεωρεί ανήθικο, αλλά και να εξετάζει τις πιθανές συνέπειες που προκαλεί η νομιμοποίηση μιας πράξης. Στο πλαίσιο του δημοκρατικού πολιτεύματος, η διασφάλιση των δικαιωμάτων των πολιτών είναι απαραίτητη, μέχρι το βαθμό που θίγονται ή παραβιάζονται φυσικοί νόμοι, ήθη, θεσμοί ή δικαιώματα άλλων πολιτών.

Τελευταία όλο και περισσότερες χώρες νομοθετούν υπέρ του γάμου και

της αναδοχής και υιοθεσία παιδιών από ομόφυλα ζευγάρια, παρά τις όποιες επιφυλάξεις κι αντιδράσεις της κοινωνίας και της επίσημης εκκλησίας για την αλλοίωση του θεσμού της οικογένειας και την προβολή νέων τύπων και κανόνων, που προσκρούουν στους φυσικούς νόμους (όπου οι σχέσεις αιτίας-αποτελέσματος είναι σταθερές κι αμετάβλητες), στην ηθική αντίληψη της κοινω-

το κριτήριο ελέγχου ηθικής συμπεριφοράς είναι αν καταπατούνται ή όχι τα δικαιώματα του ανθρώπου, όπως αυτά διατυπώνονται στην Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα του ΟΗΕ που υπογράφηκε στις 10/12/1948 (UNITED NATIONS, 1948). Σύμφωνα με τη Διακήρυξη, προστατεύονται όλα τα εγγενή δικαιώματα των ανθρώπων χωρίς διακρίσεις, ενώ όλοι είναι ελεύθεροι και δεν επιτρέπεται η επιβολή βασανιστηρίων ή σκληρής μεταχείρισης κ.ά. Οι Διεθνείς Συμβάσεις, όπως το Διεθνές Σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα και το Διεθνές Σύμφωνο για τα οικονομικά, κοινωνικά και μορφωτικά δικαιώματα, έγιναν αποδεκτές και κυρώθηκαν στο σύνολό τους από όλα τα κράτη.

Θα πρέπει το νόμιμο να διασφαλίζει και το ηθικό κι αυτό είναι ευθύνη της πολιτικής, η οποία, στο πλαίσιο δικαίου της κοινωνίας, θα πρέπει να διασφαλίζει την ηθικότητα των νόμων και να είναι θεματοφύλακας των αξιών και των ιδανικών μιας κοινωνίας. Ωστόσο, δεν μπορεί η ανηθικότητα να «ηθικοποιείται» με τη νομιμοποίησή της, καθώς μια τέτοια νομιμοποίηση είναι δαστροφή και δεν καθιστά την πράξη ηθική.

Ωστόσο, εάν ένα άτομο θεωρεί ότι ο νόμος είναι άδικος, στο στάδιο θα αμφισβητήσει το καθήκον της υπακοής στο νόμο. Για παράδειγμα, ένας εργαζόμενος έχει υποχρέωση να τηρεί την πολιτική της εταιρίας που εργάζεται. Όμως, πολλές από αυτές τις πολιτικές μπορεί να είναι άδικες ή ανήθικες. Εάν κάποιος πιστεύει ότι ένας νόμος είναι ανήθικος, έχει καθήκον, μέσα από δημοκρατικές διαδικασίες, να εισέλθει σε κοινωνική δράση για να αλλάξει αυτό τον νόμο.

Υπάρχει κίνδυνος όταν αμφισβητηθεί η ηθικότητα του νόμου, να επέλθει πολιτική και κοινωνική αναταραχή.

Εξάλλου, τέτοιες αμφισβητήσεις επέφεραν στο παρελθόν ριζικές αλλαγές τόσο σε επιχειρηματικό επίπεδο όσο και σε νομικά και δεοντολογικά θέματα, όπως για παράδειγμα το κίνημα των πολιτικών δικαιωμάτων το 1960 στις Η.Π.Α. Σε τέτοιες καταστάσεις είναι σημαντική η στάση αυτού που διαχειρίζεται το θέμα, η οποία (στάση) πηγάζει από το ηθικό του καθήκον για σεβασμό των ηθικών δικαιωμάτων των ατόμων, ώστε να καθοδηγήσει τη συμπεριφορά των πολιτών εντός νομίμων καταστάσεων.

νίας, της θρησκείας, στις προσωπικές αξίες του ανθρώπου, στους θεσμούς που αυτός πιστεύει (οικογένεια, θρησκεία, κ.ά.).

Τίθεται, λοιπόν, το ερώτημα εάν ό,τι είναι νόμιμο είναι και ηθικό. Ό,τι είναι νόμιμο δεν είναι και ηθικό και αν η ηθική ήταν νόμος, τότε η κοινωνία θα ήταν τέλεια. Ωστόσο, στη σημερινή εποχή παρατηρούνται ακρότητες και σε αυτή την περίπτωση. Σε κάποιους πολιτισμούς, που η ηθική της κοινωνίας είναι νόμος, είναι ανήθικο η γυναίκα να κυκλοφορεί με ακάλυπτο κεφάλι και ο νόμος επιβάλλει τη σύλληψη και φυλάκισή της, γεγονός που στη δυτική κοινωνία είναι ανεπίτρεπτο και κατακριτέο, ενώ παράλληλα, αντιτίθεται στην Οικουμενική Διακήρυξη για τα Ανθρώπινα Δικαιώματα.

Ό,τι είναι ηθικό σε μια κοινωνία, δεν σημαίνει πως είναι και νόμιμο για κάποια άλλη. Ένα πρώ-

Ο καθένας παίρνει αυτό που διαπραγματεύεται. Αν περιμένεις να πάρεις αυτό που αξίζεις, στο τέλος θα σε κάνουν να πιστέψεις ότι δεν αξίζεις τίποτα...~

► ΠΕΡΙ
ΑΜΟΙΒΑΙΟΤΗΤΑΣ

ΣΕΛ. 2

► ΠΕΡΙ ΣΥΝΕΠΕΙΑΣ

ΣΕΛ. 3

► ΠΕΡΙ ΣΕΒΑΣΜΟΥ

ΣΕΛ. 4

► ΠΕΡΙ
ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΣΗΣ

ΣΕΛ. 5

► ΠΕΡΙ ΑΡΕΤΗΣ

ΣΕΛ. 6

► ΠΕΡΙ
ΙΣΟΔΥΝΑΜΙΑΣ

ΣΕΛ. 7

► ΠΕΡΙ
ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟΤΗΤΑΣ

ΣΕΛ. 8

► ΠΕΡΙ ΗΘΙΚΗΣ

ΣΕΛ. 9

Γιατί αισθάνεσαι την ανάγκη να ανταποδώσεις;

Οι ειδικοί προτείνουν ότι μια τέτοια συμπεριφορά έχει κάποια προφανή οφέλη - είναι ένα από εκείνα τα πράγματα που βοηθούν την επιβίωση των ειδών. Με το να ανταποδώσεις, εξασφαλίζεις ότι άλλοι άνθρωποι λαμβάνουν βοήθεια όταν την χρειάζονται και εσύ λαμβάνεις βοήθεια όταν την χρειάζεσαι.

Αντίσταση στην αμοιβαιότητα

Σε πολλές περιπτώσεις ο κανόνας της αμοιβαιότητας είναι πραγματικά κάτι πολύ καλό. Σε βοηθάει να συμπεριφερθείς με βάση τους κοινωνικά αποδεκτούς τρόπους και σε βοηθάει να συμμετέχεις στην κοινωνική αλληλοανταπόδοση με τους ανθρώπους γύρω σου. Αλλά τι γίνεται όταν προσπαθείς να προσπεράσεις την αμοιβαιότητα;

Δώσε λίγο χρόνο: οι ειδικοί προτείνουν ότι η παρόρμηση της ανταπόδοσης είναι ισχυρότερη αμέσως μετά την αρχική ανταλλαγή. Αν περιμένεις λίγο, ίσως αισθανθείς λιγότερη πίεση να επιστρέ-

ψεις τη χάρη. Αξιολόγησε την ανταλλαγή: σκέψου αν η χάρη που σου έκαναν θα ισοσταθμιστεί με την ανάλογη ανταπόδοση. Πολλές φορές η αρχική χάρη είναι πολύ μεγαλύτερη από αυτό που ζητείται ως χάρη επιστροφής.

«Αν, επι παραδείγματι, ένας αξιωματούχος χτύπησε κάποιον, δεν πρέπει να δεχτεί κι αυτός σε ανταπόδοση το ίδιο χτύπημα: αν όμως κάποιος χτύπησε αξιωματούχο, όχι μόνο πρέπει να δεχτεί το ίδιο χτύπημα, αλλά, επιπλέον, πρέπει και να τιμωρηθεί». Το κατά πόσο είναι αποδεκτό το παράδειγμα του αξιωματούχου, με την έννοια ότι καταπατάται η αρχή της ισονομίας (γιατί ο αξιωματούχος να δικαιούται μεγαλύτερο μερίδιο στην ανταπόδοση;), μένει στην κρίση του καθενός, ως ζήτημα που (εδώ) κρίνεται δευτερεύον.

Αυτό που πρωτεύει είναι ότι η αρχή της ανταπόδοσης, με τον απόλυτο τρόπο που τίθεται, εμπερι-

χει την εκδικητικότητα. Θα έλεγε κανείς ότι προσιδιάζει στην αυτοδικία, αφού ο αξιωματούχος που χτύπησε πρέπει να χτυπηθεί - και το αντίστροφο.

Όμως, η λογική «οφθαλμός αντί οφθαλμού» δεν αρμόζει στις πολιτισμένες κοινωνίες. Ο αξιωματούχος που χτυπά πρέπει να παραπεμφθεί στη δικαιοσύνη και να τιμωρηθεί όπως ο νόμος προβλέπει για τέτοιες περιπτώσεις. Κι ο νόμος δεν ορίζει την ανταπόδοση με την ακριβή έννοια του όρου. Ορίζει ποινές όπως αρμόζει σε κάθε παράπτωμα. Ένα ενδεχόμενο χρηματικό πρόστιμο γι' αυτόν που έχει χειροδικήσει μπορεί να είναι πολύ χειρότερο από την απλή ανταπόδοση του χτυπήματος που έδωσε. Η ποινή πρέπει να είναι ανάλογη με το αδίκημα, ως αποκατάσταση της ισότητας, κι όχι ανταποδοτική, γιατί η ανταπόδοση γεννά τη βαρβαρότητα. Ο στόχος του νόμου είναι να εξαλείψει τις άδικες πράξεις κι όχι να τις επαναλάβει από την πλευρά της δικαιοσύνης.

Ανάγκη δημιουργίας του χρήματος

Παρά τις αντιρρήσεις όμως, διαπιστώνει ότι η αμοιβαιότητα ως μορφή δικαιοσύνης μπορεί να λειτουργήσει ευεργετικά στις επαγγελματικές συναλλαγές: «Στις επαγγελματικές όμως σχέσεις των ανθρώπων αυτή η μορφή δικαιοσύνης λειτουργεί πράγματι συνεκτικά, - αμοιβαιότητα, πάντως, σύμφωνη με την αναλογία και όχι στη βάση μιας αυστηρά τυπικής ισότητας.

Στις συναλλαγές υπάρχει περίπτωση να προσφέρει κανείς από ανάγκη ή να αγοράσει από άγνοια κάποια υπηρεσία ή εμπόρευμα σε τιμή χαμηλότερη ή υψηλότερη από την πραγματική αξία που μπορεί να έχει. Αυτός που πρόσφερε σε χαμηλότερη τιμή νιώθει αδικημένος, γιατί η ανάγκη των χρημάτων τον εξώθησε να μην ανταμειφτεί σύμφωνα με τους κόπους του, σε απόλυτη ομοιότητα με εκείνον που από άγνοια (ή οποιοδήποτε άλλο λόγο) πλήρωσε περισσότερα από αυτά που έπρεπε. Και οι δύο θέλουν να ανταποδώσουν τη ζημιά στο άτομο που τους αδικήσει είτε με κάποια μελλοντική συναλλαγή που θα πάρουν πίσω τα χαμένα είτε δυσφημώντας το ανταποδίδοντας το κακό με το κακό. Αν δεν μπορούν να το κάνουν, αισθάνονται δούλοι, ακριβώς επειδή νιώθουν ότι τους έχει στερηθεί ένα βασικό δικαίωμα (εκείνο της ισότιμης συναλλαγής), χωρίς να μπορούν να κάνουν τίποτε.

Από την άλλη, η δίκαιη συναλλαγή, η οποία συνδυάζει ποιοτικές υπηρεσίες ή εμπόρευμα, σωστές τιμές και καλή εξυπηρέτηση, αν ανταποδοθεί με καλό είτε διαφημιζοντας σε άλλους το συγκεκριμένο πρόσωπο που συναλλάσσεται με εντιμότητα είτε κάνοντας κι άλλες συναλλαγές μαζί του είτε προσφέροντάς του επίσης ισότιμης ποιότητας συναλλαγή, αν ανταλλαχθούν οι ρόλοι και βρεθεί εκείνο στη θέση του αγοραστή. Η επιτυχία των συναλλαγών προσφέρει αρμονία στην πόλη και φυσικά συμβάλλει στην αυτάρκεια, αφού τα προϊόντα του ενός σχετίζονται με τις ανάγκες του άλλου.

Θα έλεγε κανείς ότι πρόκειται για ύψιστο κοινωνικό ζήτημα, καθώς η κάλυψη των αναγκών μέσα στην πόλη είναι η προϋπόθεση της ευδαιμονίας. Αυτό εννοείται και στη φράση «στην πραγματικότητα αυτό που δένει τον ένα με τον άλλο είναι οι συναλλαγές», αφού αυτό που ενώνει την πόλη είναι η φυσική ανάγκη των ανθρώπων να ζουν με άλλους ανθρώπους (φύσει κοινωνικά όντα) και η εξασφάλιση της ευδαιμονίας που θα επέλθει από την αυτάρ-

κεια σε όλους τους τομείς - εμπορεύματα, υλικά αγαθά, παιδεία, ασφάλεια, θρησκεία κλπ. Από αυτή την άποψη η ισοτιμία των συναλλαγών μετατρέπεται σε συνδεδετικό στοιχείο της πόλης. Σε περίπτωση που διαταραχθεί πλήττεται η αυτάρκεια γι' αυτούς που αδικούνται, οι οποίοι δεν έχουν πια άλλη σκέψη από την ανταπόδοση του κακού που τους γίνεται.

Αυτός είναι και ο λόγος για την εξασφάλιση της ισοτιμίας σε όλες τις συναλλαγές. Ο καθένας οφείλει να προσφέρει με τις δικές του υπηρεσίες (ή προϊόντα) στην αυτάρκεια της πόλης και ταυτόχρονα να απολαμβάνει τις υπηρεσίες (ή τα εμπόρευμα) των άλλων νιώθοντας κι ο ίδιος αυτάρκης. Η ισότιμη συναλλαγή προϋποθέτει κανόνες που θα καθορίζουν επαρκώς τις αξίες όλων των υπηρεσιών (ή προϊόντων), ώστε να προσφέρει κανείς στους άλλους αυτό που παράγει και να παίρνει αυτά που χρειάζεται από τους άλλους. Κι αυτό είναι το νόημα της αναλογικής ανταπόδοσης.

Αν λοιπόν πρώτα καθοριστεί η αναλογική ισότητα των προϊόντων και ύστερα γίνει η αμοιβαία ανταλλαγή των προϊόντων, θα υπάρξει το αποτέλεσμα που είπαμε. Αν όχι, δε θα υπάρχει ισότητα στη συναλλαγή, και η σχέση δε θα κρατήσει τίποτε, πράγματι, δεν εμποδίζει το προϊόν του ενός να είναι μεγαλύτερης αξίας από το προϊόν του άλλου: ανάγκη λοιπόν τα προϊόντα να γίνουν ίσα».

Κι αυτή είναι η ανάγκη που γέννησε το νόμισμα: «Γι' αυτό και όλα τα πράγματα που ανταλλάσσονται πρέπει να μπορούν να συγκρίνονται κατά κάποιον τρόπο μεταξύ τους. Αυτός είναι ο λόγος που έκανε την εμφάνισή του το νόμισμα, και αυτό γίνεται κατά κάποιον τρόπο ένας ενδιάμεσος όρος: μετράει, πράγματι, τα πάντα, επομένως και την υπεροχή και την έλλειψη - πόσα, ας πούμε, παπούτσια έχουν ίση αξία με ένα σπίτι ή με μια συγκεκριμένη ποσότητα τροφίμων.

Κι όπως ο νόμος είναι που δημιούργησε το νόμισμα, έτσι οφείλει να προστατεύσει και την ομαλή λειτουργία της αγοράς. Οφείλει δηλαδή να την προσφυλάσσει από όλες τις περιπτώσεις αισχροκέρδειας και πάσης φύσεως ανεντιμότητας αποσκοπώντας στο δίκαιο των συναλλαγών με σεβασμό στην αποτίμηση της νομισματικής αξίας όλων των προϊόντων, όπως κατοχυρώνεται από το μέγεθος της ανθρώπινης εργασίας που πρέπει να καταβληθεί για την παραγωγή τους. Και βέβαια, η αποτί-

μηση της αναλογικής αυτής αξίας πρέπει να είναι καθορισμένη από πριν, ώστε να είναι ξεκάθαρη και στα δύο μέρη που συναλλάσσονται.

Πέρα από αυτό ο νόμος οφείλει, επίσης, να προστατεύει και το ίδιο το νόμισμα από τυχόν παραχαράξεις ή άλλους παράγοντες που μπορούν να υποβαθμίσουν την αξία του. Η σταθερότητα του νομίσματος είναι η εγγύηση των μελλοντικών συναλλαγών, αφού έτσι εξασφαλίζεται η ομαλότητα στην αγορά, η οποία θα κατοχυρώσει την ευρυθμία της παραγωγής προσφέροντας εχέγγυα για τη συνεχή εκπλήρωση όλων των αναγκών στους ανθρώπους της πόλης: «Όσο για τις μελλοντικές συναλλαγές, το νόμισμα είναι για μας ένα είδος εγγύησης ότι η ανταλλαγή θα μπορεί πάντοτε να γίνεται, αν υπάρχει ανάγκη, έστω κι αν τώρα δεν έχουμε ανάγκη κανενός πράγματος. Γιατί όταν ένας δίνει νόμισμα, πρέπει να μπορεί να πάρει αυτό που του χρειάζεται. Συμβαίνει όμως και στο νόμισμα ό,τι και στα άλλα αγαθά: δεν έχει πάντοτε την ίδια αξία: παρ' όλα αυτά έχει σε μεγαλύτερο βαθμό την ιδιότητα να παραμένει σταθερό

Γιατί "αδικούμε" θα πει: έχουμε περισσότερα από αυτό που μας ανήκει, και "αδικούμαστε" θα πει: έχουμε λιγότερα από αυτό που μας ανήκει. Η δικαιοσύνη είναι ένα είδος μεσότητας αλλά με το νόημα ότι επιδιώκει και πραγματοποιεί το ίσον, ενώ η αδικία έχει σχέση με τα δύο άκρα». Τα δύο άκρα είναι πάντα η υπερβολή και η έλλειψη που διαταράσσουν την αναλογική μεσότητα της δίκαιης ανταλλαγής.

Σε τελική ανάλυση, ο νόμος, ως θεσμοθετημένο σύστημα απόδοσης δικαιοσύνης, είναι το μοναδικό εχέγγυο που μπορεί να εξασφαλίσει την τήρηση της αμοιβαιότητας στις συναλλαγές - μαζί βέβαια με τους εκπροσώπους του, τους δικαστές και τους ελεγκτές που θα επιβλέπουν τη λειτουργία της αγοράς. Ο νόμος που αντί να αποβλέπει στην ισοτιμία μόχθου και χρήματος στις αξίες που παράγονται ευνοεί συγκεκριμένα συμφέροντα ή ομάδες ανθρώπων, ώστε να αμείβονται υπέρογκα σε σχέση με αυτό που πράγματι προσφέρουν, είναι ο νόμος της αδικίας και της εκμετάλλευσης. Ένας τέτοιος νόμος δεν μπορεί να λέγεται πολιτικό δίκαιο, αφού βάζει τα συμφέροντα μερικών πιο ψηλά από εκείνα του συνόλου. Κι αυτή είναι η ουσία της αυταρχικότητας. Τέτοιοι νόμοι αρμόζουν περισσότερο σε τυραννίες κι όχι σε πόλεις ελεύθερων ανθρώπων.

Ο σεβασμός των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην Ένωση

Νομική βάση: Η προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων αποτελεί ένα από τα κύρια επιτεύγματα του δικαίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για μεγάλο χρονικό διάστημα, οι ευρωπαϊκές Συνθήκες δεν περιείχαν γραπτό κατάλογο των δικαιωμάτων. Οι Συνθήκες περιείχαν επίσης αναφορά στα θεμελιώδη δικαιώματα όπως προκύπτουν από τις κοινές συνταγματικές παραδόσεις των κρατών μελών ως γενικές αρχές του κοινοτικού δικαίου.

Με την έγκριση της Συνθήκης της Λισαβόνας στα τέλη του 2009 η κατάσταση έχει αλλάξει σημαντικά. Το άρθρο 2 της Συνθήκης για την Ευρωπαϊκή Ένωση (ΣΕΕ) ορίζει ότι «η Ε.Ε. βασίζεται στις αξίες του σεβασμού της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της δημοκρατίας, της ισότητας, του κράτους δικαίου, καθώς και του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των προσώπων που ανήκουν σε μειονότητες».

Επιτεύγματα

Α. Η νομολογία του Δικαστηρίου. Το Δικαστήριο έχει εδώ και καιρό υπογραμμίσει την ανάγκη για σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων κάθε ατόμου. Η ευρύτατη νομολογία του ορίζει κανόνες προστασίας στηριζόμενη σε ένα σύνολο πηγών δικαίου.

Β. Ο χάρτης των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ο Χάρτης διακηρύχθηκε από την Επιτροπή, το Συμβούλιο και το Κοινοβούλιο στις 7 Δεκεμβρίου 2000 κατά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο της Νίκαιας και εν συνεχεία επιβεβαιώθηκε και τροποποιήθηκε το 2007. Από τον Δεκέμβριο του 2009, ο Χάρτης κατέστη νομικά δεσμευτικός και έχει το ίδιο νομικό κύρος με τις Συνθήκες σύμφωνα με το άρθρο 6 ΣΕΕ. Τα δικαιώματα που ορίζει δεν είναι νέα: ο Χάρτης βασίζεται στο «ισχύον δίκαιο», δηλαδή συγκεντρώνει σε ένα έγγραφο τα θεμελιώδη δικαιώματα που αναγνωρίζουν ήδη οι κοινοτικές Συνθήκες, οι κοινές συντα-

ματικές αρχές των κρατών μελών, η Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και οι κοινοτικοί χάρτες της ΕΕ και του Συμβουλίου της Ευρώπης. Θεματολογικά δελτία για την Ευρωπαϊκή Ένωση - 2017 3 Ωστόσο, το κείμενο δίδει ιδιαίτερη έμφαση στα προβλήματα που προκύπτουν από τις τρέχουσες και τις μελλοντικές εξελίξεις στην τεχνολογία της πληροφορίας ή τη γενετική μηχανική, κατοχυρώνοντας δικαιώματα όπως η προστασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα ή τα δικαιώματα σε σχέση με τη βιοηθική. Ανταποκρίνεται επίσης στις σύγχρονες απαιτήσεις για διαφάνεια και αμεροληψία στη λειτουργία της κοινοτικής διοίκησης, ενσωματώνοντας το δικαίωμα στη χρηστή διοίκηση και το δικαίωμα της πρόσβασης στα διοικητικά έγγραφα και συνοψίζοντας τα βασικά στοιχεία της νομολογίας του Δικαστηρίου στον εν λόγω τομέα.

Ο Χάρτης συγκεντρώνει στο ίδιο κείμενο όλα τα δικαιώματα των προσώπων. Εφαρμόζει έτσι την αρχή του αδιαίρετου των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Καταργεί τη διάκριση που έκαναν μέχρι τότε ευρωπαϊκά και διεθνή κείμενα μεταξύ ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων, αφενός, και οικονομικών και κοινωνικών δικαιωμάτων, αφετέρου, και απαριθμεί όλα τα δικαιώματα ομαδοποιημένα βάσει ορισμένων βασικών αρχών: της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας, των θεμελιωδών ελευθεριών, της ισότητας, της αλληλεγγύης, των δικαιωμάτων των πολιτών και της δικαιοσύνης.

Ο Χάρτης αποσκοπεί μόνο στην προστασία των θεμελιωδών δικαιωμάτων των πολιτών έναντι των πράξεων των θεσμικών οργάνων της ΕΕ και των κρατών μελών κατά την εφαρμογή των Συνθηκών της Ένωσης.

Γ. Προσχώρηση της ΕΕ στην Ευρωπαϊκή Σύμβαση για την Προάσπιση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου και των Θεμελιωδών Ελευθεριών

(ΕΣΔΑ) Η Σύμβαση αυτή, που θεσπίστηκε στο πλαίσιο του Συμβουλίου της Ευρώπης το 1950 χωρίζεται σε δύο μέρη: το πρώτο μέρος αφορά δικαιώματα και ελευθερίες και αποτελείται από 17 άρθρα και το δεύτερο μέρος περιγράφει τον τρόπο λειτουργίας και τις αρμοδιότητες του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, το οποίο εδρεύει στο Στρασβούργο.

Δ. Ο Οργανισμός Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ Ο Οργανισμός αποτελεί συνέχεια του Ευρωπαϊκού Παρατηρητηρίου των Φαινομένων Ρατσισμού και Ξενοφοβίας που δημιουργήθηκε το 1977. Κύριος στόχος του Παρατηρητηρίου ήταν να παρέχει στην ΕΕ και στα κράτη μέλη της αντικειμενικές, αξιόπιστες και συγκρίσιμες σε ευρωπαϊκό επίπεδο πληροφορίες σχετικά με τα φαινόμενα του ρατσισμού, της ξενοφοβίας και του αντισημιτισμού, προκειμένου να τα βοηθά στη λήψη αποτελεσματικών μέτρων και στη χάραξη κατάλληλων πολιτικών. Ο Οργανισμός άρχισε να λειτουργεί τον Μάρτιο του 2007 και εδρεύει στη Βιέννη. Τα καθήκοντα του Οργανισμού περιλαμβάνουν κυρίως τη συλλογή, την ανάλυση, τη διάδοση και την αξιολόγηση σχετικών πληροφοριών και στοιχείων, την πραγματοποίηση ερευνών και επιστημονικών μελετών, την εκπόνηση προπαρασκευαστικών μελετών και μελετών σκοπιμότητας και τη δημοσίευση ετήσιας έκθεσης σχετικά με τα θεμελιώδη δικαιώματα και θεματικών εκθέσεων.

Ο ρόλος του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου

Α. Γενική στάση Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο απέδιδε ανέκαθεν μεγάλη σημασία στον σεβασμό των θεμελιωδών δικαιωμάτων στην Ένωση. Από το 1993 οργανώνει κάθε χρόνο συζήτηση και εγκρίνει ψήφισμα για το ζήτημα αυτό βάσει έκθεσης της Επιτροπής Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων.

Τι σημαίνει πραγματικά συνέπεια απέναντι στον καταναλωτή;

«Η επιτυχία δεν είναι ούτε μαγική ούτε μυστηριώδης. Η επιτυχία είναι η φυσική συνέπεια της συνεπούς εφαρμογής βασικών αρχών» .

Στόχος: Ισχυρός δεσμός με τους πελάτες της επιχείρησης

Οι άνθρωποι του επιχειρηματικού κόσμου κατανοούν τον ρόλο που έχει η άριστη εξυπηρέτηση πελατών στην επιτυχία της επιχείρησής τους. Η απόκτηση νέων πελατών και το χτίσιμο μίας σχέσης εμπιστοσύνης είναι πράγματα που δε συμβαίνουν εν μία νυκτί, αλλά απαιτούν συνεπή και συνεχή προσπάθεια έτσι ώστε να επιτευχθεί πιστότητα.

Η τιμή του προϊόντος ή της υπηρεσίας είναι σημαντική, αλλά η πιστότητα που κερδίζεται φροντίζοντας τον πελάτη και τηρώντας της υποσχέσεις μας προς αυτόν έχουν ανυπολόγιστη αξία ακόμα κι αν η τιμή δεν είναι η πλέον ανταγωνιστική.

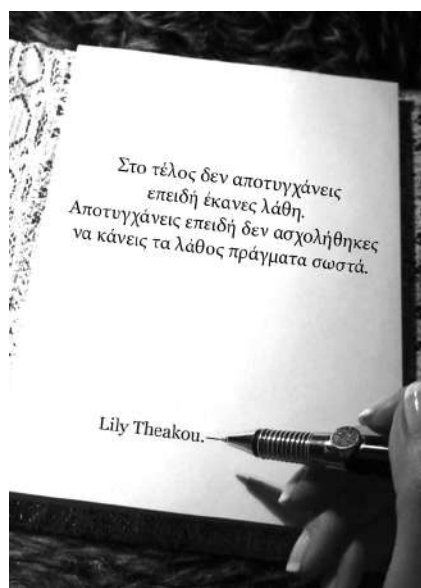
Οι σχέσεις μεταξύ πελατών και επιχείρησης είναι ιδιαίτερα εύθραυστες και μπορούν εύκολα να διαλυθούν είτε λόγω κακής εξυπηρέτησης είτε λόγω καθυστερημένης επίλυσης των

θεμάτων που φυσιολογικά ανακύπτουν. Ενώ ο πελάτης εύκολα συγχωρεί περιστασιακά λάθη και παρεξηγήσεις που επιδιορθώνονται άμεσα, δε μπορεί να παραβλέψει την απερισκεψία, την αγένεια, την περιττή γραφειοκρατία και την ασυνέπεια, μεταξύ άλλων.

Ο ισχυρός δεσμός πελάτη-επιχείρησης χτίζεται με συνέπεια

Η συνέπεια στην επιχειρηματικότητα έχει εξέχουσα σημασία για διάφορους λόγους. Ειδικότερα, όσον αφορά τους πελάτες, πρέπει να νιώθουν την ασφάλεια ότι η επιχείρηση θα είναι πιστή στις δεσμεύσεις της προς αυτούς ανά πάσα στιγμή.

Στην πραγματικότητα, όταν συνεπώς παράγουμε καλά προϊόντα και υπηρεσίες και συμπεριφερόμαστε στους πελάτες μας με ειλικρίνεια, οι πιθανότητες να εκτοξευθεί η επιχείρησή μας είναι ανυπολόγιστες. Επίσης, είναι ένα από τα πιο σημαντικά σημεία που ξεχωρίζουν τον οργανισμό μας από τον ανταγωνισμό.

ΜΕΣΑ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΔΙΚΤΥΩΣΗΣ

Τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης κερδίζουν συνεχώς έδαφος στην επιχειρηματικότητα, έχοντας πλέον κεντρικό ρόλο στη διαφήμιση. Συ-

νεπώς είναι απαραίτητη η διαχείριση της φήμης της επιχείρησης τόσο online όσο και offline. Το internet δίνει τη δυνατότητα στον επιχειρηματία να γίνει γνωστός σε πολύ μεγαλύτερο βαθμό. Ανάλογη, λοιπόν, πρέπει να είναι και η συμπεριφορά του επιχειρηματία online όσον αφορά τη συνέπεια και το σεβασμό στον καταναλωτή.

Ο καταναλωτής σήμερα έχει πολύ περισσότερο έλεγχο στον προϊόν και την υπηρεσία, απ' ό,τι είχε στο παρελθόν, καθώς έχει τη δυνατότητα να δισταυρώνει πληροφορίες και να εξετάζει και την παραμικρή λεπτομέρεια. Γι αυτόν ακριβώς το λόγο η επιχείρηση δεν πρέπει επουδενί να συμβιβαστεί όσον αφορά την ποιότητα των υπηρεσιών που προσφέρει αλλά και τη μέθοδο αντιμετώπισης του καταναλωτή.

Και επειδή κάθε επιχείρηση είναι ξεχωριστή, πάντα να εμπιστεύεστε τους ειδικούς έτσι ώστε να διεκδικείτε καλύτερα, συνεπέστερα και αποδοτικότερα τους μοναδικούς σας πελάτες.

Ο σεβασμός δεν επιβάλλεται...

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΜΗΧΙΩΤΗ

Ο σεβασμός εμπνέεται. Ο σεβασμός κερδίζεται. Ο σεβασμός δεν επιβάλλεται.

Η επιβολή δεν προκαλεί σεβασμό. Προκαλεί φόβο. Και μπορεί να προκαλέσει και αντιδράσεις.

Μπορείς να επιβάλλεις την απαγόρευση του καπνίσματος, αλλά έτσι δεν θα κάνεις τον καπνιστή να σεβαστεί τον αντικαπνιστή. Ίσα-ίσα που το πιθανότερο είναι να ψάξει να βρει νομότυπους τρόπους για να παραβιάσει το πνεύμα του νόμου.

Μπορείς να επιβάλλεις την απαγόρευση βωμολογιών κατά των θρησκευμάτων, αλλά έτσι δεν εμπνέεις το σεβασμό στην πίστη του συνανθρώπου. Ίσα-ίσα, οι αντιθρησκευτικές εκδηλώσεις μίσους θα επεκταθούν με νομότυπο τρόπο.

Μπορείς να εφαρμόσεις τη νομιμότητα μπουκάροντας σε κινηματογράφους και κλαμπ, αλλά έτσι δεν εμπνέεις την ασφάλεια. Ίσα-ίσα, το μόνο που θα καταφέρεις είναι να φοβίσεις τον κόσμο να βγει και να διασκεδάσει.

Μπορείς να επιβάλλεις την τάξη στα Πανεπιστήμια, αλλά έτσι δεν θα καταφέρεις να πείσεις τους φοιτητές για το σκοπό του χώρου που χρησιμοποιούν. Ίσα-ίσα που πιθανόν να τους φοβίσεις για κάποια αναπάντεχη επίθεση, σε ένα χώρο μόρφωσης και ελεύθερου πνεύματος.

Κι εδώ κάπου είναι το πρόβλημα. Ο σεβασμός εμπνέεται με τη μόρφωση. Δεν επιβάλλεται, ούτε με καταλήψεις νομιμοποιημένες από μικρές μειοψηφίες φοιτητών, ούτε από πάνοπλους αστυνομικούς να εισβάλλουν χρησιμοποιώντας χημικά σε χώρους εκπαίδευσης. Πρακτικές που θυμίζουν άλλες εποχές, μνήμες των οποίων θα γιορτάσουμε σε λίγες μέρες.

Οι νόμοι εφευρέθηκαν για την αντιμετώπιση αδικιών. Δεν εφευρέθηκαν για να επιβληθούν οι πολλοί στους λίγους. Πόσο μάλλον για να δικαιολογήσουν πρακτικές που δε συνάδουν με τον 21ο αιώνα.

Δεν είναι παράλογο λοιπόν, που μεγάλο μέρος της κοινωνίας βλέπει με σκεπτικισμό τη νομοκρατία των τελευταίων ημερών. Που βλέπει την υπερβολική προσήλωση της κυβέρνησης στο νόμο, ως τη μοναδική λύση σε όλα της τα προβλήματα. Και να είναι αυτό από τις λίγες προεκλογικές της δεσμεύσεις που γίνεται πράξη. Δεν είναι ευφυές και για μια κυβέρνηση να είναι προσηλωμένη σε πρακτικές παράλογης χρησιμοποίησης βίας. Αυτό δεν τείνει σε καμιά δημοκρατική κανονικότητα, αντίθετα τείνει προς τον αυταρχισμό.

Ας σκεφτούμε καθέναν και καθεμιά ξεχωριστά, τι κοινωνία θέλουμε να έχουμε, τι κοινωνία θέλουμε να κληροδοτήσουμε στα παιδιά μας. Μια κοινωνία βασισμένη στη βία; Ή μια κοινωνία βασισμένη στο σεβασμό και στην αλληλοεκτίμηση; Κι ας πράξουμε αναλόγως.

Ο Σεβασμός στην εργασία

Της ΜΑΡΙΑΣ ΛΥΚΟΥΣΗ

Η έλλειψη σεβασμού στον εργασιακό χώρο συμβάλλει στην μη θετική συμπεριφορά των εργαζομένων με αντίκτυπο την αρνητική επαγγελματική τους απόδοση και παραγωγικότητα και κατά συνέπεια στην μείωση της ανταγωνιστικότητας της εταιρείας στην αγορά εργασίας.

Τις τελευταίες δεκαετίες όλο και περισσότερο μελετάται η συμπεριφορά των εργαζομένων μέσα στις επιχειρήσεις, καθώς έχει πλέον παγιωθεί η άποψη, ότι η επιτυχία μιας εταιρείας εξαρτάται σε μεγάλο ποσοστό από το ανθρώπινο δυναμικό της και κατά συνέπεια, αυτό είναι και ένα από τα σημαντικότερα ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα, που διαθέτει, έναντι των υπολοίπων επιχειρήσεων.

Αν το εργασιακό περιβάλλον δεν είναι θετικό για τους/ις εργαζομένους/ες μιας εταιρείας, τότε αυτό έχει ως αποτέλεσμα την χαμηλή αποδοτικότητα και παραγωγικότητα των εργαζομένων της, την έλλειψη δέσμευσης των εργαζομένων προς τους στόχους της, την μείωση του ομαδικού πνεύματος και συνεργασίας, την μείωση της δημιουργικότητας και της προσφοράς σε αυτήν και τέλος την αποχώρηση ικανών και άξιων υπαλλήλων.

Η επίτευξη ενός εργασιακού περιβάλλοντος, όπου υφίσταται ο σεβασμός των εργαζομένων, δεν είναι όνειρο θερινής νυκτός αλλά επιλογή της εταιρείας και του ανθρώπινου δυναμικού της.

Δημιουργώντας ένα εργασιακό περιβάλλον που επικρατεί ο σεβασμός

Από την μεριά της ανώτατης διοίκησης, τα ανώτερα στελέχη της θα πρέπει να λαμβάνουν την ευθύνη της πρόσληψης των ατόμων, όπου ενστερνίζονται την ίδια φιλοσοφία και κουλτούρα με την επιχείρηση αλλά και την απομάκρυνση των υπαλλήλων, αυτών που δεν την αποδέχονται σύμφωνα με τις πράξεις τους, να αποτελούν πρότυπο συμπεριφοράς προς τους/ις άλλους/ες εργαζόμενους/ες, να είναι ειλικρινείς και ευθείς προς τους/ις υπαλλήλους τους, έτσι ώστε να αποφεύγο-

νται παρερμηνείες, να μην κάνουν διακρίσεις ανάμεσα στους/ις εργαζομένους/ες, να αναλαμβάνουν την ευθύνη των λαθών τους, να αναγνωρίζουν την προσπάθεια των εργαζομένων τους και τέλος να τους/τις στηρίζουν, όταν προκύπτει ένα εργασιακό ή προσωπικό πρόβλημα.

Από την πλευρά των εργαζομένων, χρειάζεται να είναι ειλικρινείς για να έχουν μια ορθή κι αποτελεσματική επικοινωνία με τους/ις συναδέλφους/ισες τους, να είναι ειλικρινείς με την συμπεριφορά των άλλων, να είναι ευγενικοί, θετικοί, ομαδικοί, εξυπηρετικοί, ταπεινοί και εχέμυθοι, να μην εμπλέκονται σε κουτσομπολιά, να μην αποδέχονται, ούτε και να διαδίδουν συκοφαντίες κι ανακρίβειες για κάποιον/α συνάδελφό/ισα τους.

Εν κατακλείδι, ο σεβασμός σε έναν οργανισμό καλλιεργείται αφενός σε κάθετο κι αφετέρου σε οριζόντιο επίπεδο και είναι τόσο ατομική όσο και συλλογική προσπάθεια όλων των εργαζομένων. Ανεξαρτήτως εργασιακής ιεραρχίας, όλοι/ες οι εργαζόμενοι/ες χρειάζεται να θυμούνται, ότι ο σεβασμός κερδίζεται και κυρίως εμπνέεται από την συμπεριφορά μας, δεν απαιτείται.

Ωστόσο, την μεγαλύτερη ευθύνη την έχει η ηγεσία μιας εταιρείας, καθώς αυτή είναι υπεύθυνη για την πρόσληψη του ανθρώπινου δυναμικού και την διαμόρφωση του εργασιακού περιβάλλοντος του οργανισμού.

Αν μια εταιρεία καταφέρει να δημιουργήσει ένα εργασιακό περιβάλλον, όπου θα επικρατεί ο σεβασμός μεταξύ των εργαζομένων τόσο από τα ανώτερα στα κατώτερα στελέχη, όσο και μεταξύ των εργαζομένων ίδιας ιεραρχικής θέσης, τότε τα οφέλη της θα είναι πάρα πολλά σε ανθρώπινο, εργασιακό αλλά και οικονομικό επίπεδο, καθώς θα υπάρχει ένα ευχάριστο κλίμα ανάμεσα στους/ις εργαζόμενους/ες κι απόρροια αυτού θα είναι η υψηλή εργασιακή επίδοση, η ομαδικότητα, η δημιουργικότητα, η συγκέντρωση στην επίτευξη των στόχων, η απροθυμία των εργαζομένων να μεταβούν σε κάποιον άλλον οργανισμό, η προσέλκυση ταλέντων και η καλή φήμη της επιχείρησης στην αγορά εργασίας.

Σεβασμός:

Ο βασικός πυλώνας κάθε σχέσης

Τι είναι ο σεβασμός;

Σεβασμός είναι η εκτίμηση που δείχνουμε σε κάποιο πρόσωπο για τα ψυχικά και πνευματικά του χαρίσματα καθώς και τα προσόντα του. Αυτό ωστόσο προαπαιτεί δύο, τρία πράγματα.

Αρχικά, το άτομο που έχουμε δίπλα μας πρέπει να έχει κάποια χαρίσματα που να συμμερίζομαστε και να μας εκφράζουν. Σίγουρα όλοι έχουν κάποια χαρίσματα ή ικανότητες που είναι ιδιαίτερες και μοναδικές. Απλά για να έχουμε δίπλα μας αυτό το άτομο, τότε κάποια από αυτά συνάδουν με το δικό μας τρόπο σκέψης και λειτουργίας. Η έλλειψη σεβασμού είναι το κλειδί για μία αποτυχημένη σχέση.

Κατά δεύτερον, πρέπει να μπορούμε να αποδεχτούμε το άτομο ως ίσο με εμάς, για να υπάρξει μία ομαλή σχέση αποδοχής και κατανόησης. Να μπορούμε να αναγνωρίσουμε τα θετικά και τα αρνητικά και να μπορούμε να στηρίξουμε τις προσπάθειες του ατόμου να ενισχύσει τα θετικά και να βελτιώσει τα αρνητικά.

Τέλος, χρειάζεται αποδοχή του ίδιου μας του εαυτού. Αυτό πιστεύω ότι είναι το άφακο και το ωμέγα. Εξάλλου, η αποδοχή των άλλων περνάει από μέσα μας. Αν δεν μπορείς να αποδεχτείς τον ίδιο σου τον εαυτό, δεν μπορείς να αφήσεις χώρο για τρίτους.

Θες να σε βοηθήσουμε να βελτιώσεις τη σχέση σου? Δες εδώ

Ο σεβασμός κερδίζεται

Φυσικά ο σεβασμός είναι κάτι που κερδίζεται και δεν είναι αυτονόητος σε μία σχέση. Αυτό το λέω γιατί πολλές φορές ακούω κόσμο να λέει: «Απαιτώ να με σέβονται». Ναι, εντάξει.

Μπορώ να σε σεβαστώ σαν ανθρώπινο ον, χωρίς αυτό να με κάνει να θέλω περισσότερες σχέσεις μαζί σου. Ο σεβασμός κερδίζεται πόντο-πόντο, με καθημερινή απόδειξη και σταθερότητα στη συμπεριφορά και τα πιστεύω μας.

Τέλος, αν θες να υπάρχει σεβασμός στη σχέση σου, τότε είναι απαραίτητο να μάθεις να συγχωρείς και κυρίως να ζητάς συγγνώμη. Και πάλι, αυτό απαιτεί να μπορείς να συγχωρείς και να αποδέχεσαι τον εαυτό σου. Συμπεριφέρσου στους άλλους όπως θα ήθελες να συμπεριφερθούν εκείνοι σε εσένα. Αν σέβονται και αποδέχονται τον εαυτό σου, τότε το ίδιο θα ζητάς και θα προσφέρεις και στους άλλους.

Άρα, το μυστικό για μια επιτυχημένη σχέση είναι πρώτα απ' όλα ο σεβασμός προς τον ίδιο σου τον εαυτό και έπειτα και για τον σύντροφό σου.

Ποια είναι η διαφορά μεταξύ της κοινωνικής ευθύνης και της κοινωνικής ανταπόκρισης

Κύρια διαφορά μεταξύ της κοινωνικής ευθύνης και της κοινωνικής ανταπόκρισης είναι αυτό η κοινωνική ευθύνη είναι η ηθική / ηθική υποχρέωση / καθήκον ενός ατόμου ή μιας οντότητας έναντι της κοινωνίας, ενώ η κοινωνική ανταπόκριση είναι ο τρόπος με τον οποίο ένα άτομο ή μια οντότητα ανταποκρίνεται σε μια κοινωνική ανάγκη. Η κοινωνική ευθύνη και η κοινωνική ανταπόκριση είναι δύο παράγοντες που επιτρέπουν σε ένα άτομο ή μια κοινωνική οντότητα να είναι επωφελής για την ανάπτυξη μιας κοινωνίας.

Τι είναι η Κοινωνική Ευθύνη

Η κοινωνική ευθύνη είναι το ηθικό ή ηθικό καθήκον ενός ατόμου ή μιας κοινωνικής οντότητας ως μελών μιας κοινωνίας να συμπεριφέρεται με τρόπο που δεν θα βλάψει αλλά θα ωφελήσει την κοινωνία. Εν συντομία, η κοινωνική ευθύνη περιγράφει τα ηθικά καθήκοντα και τις ευθύνες των ανθρώπων προς την κοινωνία. Αυτά τα καθήκοντα περιλαμβάνουν να είστε προσεκτικοί από τους άλλους και να ενεργείτε για να βελτιώσετε το συνολικό καλό για τους γύρω μας.

Ως εκ τούτου, είναι ευθύνη κάποιου ή όλων να κάνει τα σωστά πράγματα και να ενεργεί με έναν καλό τρόπο που δεν θα βλάψει τους άλλους στην κοινωνία καθώς και τα στοιχεία στο περιβάλλον. Για παράδειγμα, η αποτροπή από την άσκηση παράνομων δραστηριοτήτων και η μη καταστροφή του περιβάλλοντος μπορούν να

χαρακτηριστούν ως παθητικοί τρόποι κοινωνικής ευθύνης.

Ομοίως, η συμμετοχή σε δραστηριότητες όπως ο εθελοντισμός για κοινωνική εργασία και η διατήρηση της φύσης ή η οργάνωση προγραμμάτων που εμπίπτουν στην κοινωνική ανταπόκριση αποτελούν παραδείγματα ενεργού κοινωνικής ευθύνης.

Επιπλέον, όταν ένας εταιρικός τομέας ενεργεί με τρόπο κοινωνικά υπεύθυνο, είναι γνωστός ως εταιρική κοινωνική ευθύνη. Ως εκ τούτου, στο πλαίσιο αυτό, είναι η πρόθεση της επιχείρησης πέρα από τις νομικές και οικονομικές της υποχρεώσεις να κάνει τα σωστά πράγματα και να ενεργήσει με τρόπους που είναι καλοί για την κοινωνία.

Τι είναι η κοινωνική ανταπόκριση

Η κοινωνική ανταπόκριση είναι η υποχρέωση ενός ατόμου να συμβάλει στην ευημερία και την ευημερία των άλλων στην κοινωνία. Με την ευρύτερη έννοια του όρου, η κοινωνική ανταπόκριση είναι η υποχρέωση ενός ατόμου να συνεισφέρει στην κοινότητα ή τη χώρα του με τρόπο που να βελτιώνει την ποιότητα ζωής και το περιβάλλον για όσους βρίσκονται γύρω του.

Επομένως, η κοινωνική ανταπόκριση συμβαίνει ως αποτέλεσμα κάποιας κοινωνικής ευθύνης. Ομοίως, οι ενεργητικοί τρόποι κοινωνικής ευθύνης μπορούν να αναγνωριστούν και ως κοινωνική ανταπόκριση. Με άλλα

λόγια, όταν κάποιος αποφασίσει να συνεισφέρει σε δραστηριότητες που εστιάζουν στην κάλυψη ορισμένων κοινωνικών αναγκών και συνεπώς παρέχουν ευημερία στους άλλους και βελτιώνουν την κοινωνική και περιβαλλοντική σταθερότητα, αυτό σημαίνει ότι το άτομο έχει προσδιορίσει την ευθύνη του έναντι της κοινωνίας ως μέρος αυτής της κοινωνίας. Και αυτό το αίσθημα υποχρέωσης συμβαίνει ως αποτέλεσμα της κοινωνικής ευθύνης. Ως εκ τούτου, η κοινωνική ευθύνη και η κοινωνική ανταπόκριση είναι στενά συνδεδεμένες.

Η κοινωνική ανταπόκριση μπορεί να αποδειχθεί με τη συμμετοχή σε δραστηριότητες όπως ο εθελοντισμός στο τοπικό καταφύγιο αστέγων, τα στρατόπεδα προσφύγων κλπ. Αυτά εξηγούν ότι η ανάγκη ενός ατόμου να βελτιώσει τις ζωές και τις συνθήκες εκείνων που ζουν στην κοινότητά σας. Αυτή είναι η κοινωνική ανταπόκριση.

Σχέση μεταξύ κοινωνικής ευθύνης και κοινωνικής ανταπόκρισης

Και οι δύο στόχοι είναι η βελτίωση και η βελτίωση της ποιότητας της κοινωνίας καθώς και του περιβάλλοντος. Επομένως, τα δύο αυτά είναι στενά συνδεδεμένα μεταξύ τους, όταν κάποιος είναι κοινωνικά υπεύθυνος, αυτός / αυτή θα συμμετέχει τελικά και στην κοινωνική ανταπόκριση. Η διαφορά μεταξύ της κοινωνικής ευθύνης και της κοινωνικής ανταπόκρισης

Ορισμός: Η κοινωνική ευθύνη αναφέρεται στο ηθικό ή ηθικό καθήκον ενός ατόμου ή μιας κοινωνικής οντότητας ως μέλη μιας κοινωνίας να συμπεριφέρεται με τρόπο που δεν θα βλάψει αλλά θα ωφελήσει την κοινωνία. Η κοινωνική ανταπόκριση, από την άλλη πλευρά, αναφέρεται στον τρόπο με τον οποίο ένα άτομο / μια οντότητα μπορεί να ανταποκριθεί σε μια κοινωνική ανάγκη και να συμβάλει στην ευημερία των άλλων, καθώς και στη βελτίωση της κοινωνίας και του περιβάλλοντος.

Φύση: Η κοινωνική ευθύνη ενεργεί και συμπεριφέρεται με τρόπο που δεν θα βλάψει αλλά θα ωφελήσει τους άλλους. Από την άλλη πλευρά, η κοινωνική ανταπόκριση εργάζεται για την ευημερία των άλλων συμβάλλοντας στην αντιμετώπιση των υφιστάμενων κοινωνικών ζητημάτων.

Σκοπός: Ο κύριος στόχος της κοινωνικής ευθύνης είναι να είναι υπεύθυνος για τη βελτίωση της κοινωνίας και του περιβάλλοντος, μη διαπραγματευόμενος πράξεις που θα βλάψουν τους άλλους και θα καταστρέψουν το περιβάλλον. Από την άλλη πλευρά, ο κύριος στόχος της κοινωνικής ανταπόκρισης είναι να είναι σε θέση να συμβάλει στην ευημερία των άλλων και στην βελτίωση της κοινωνίας και του περιβάλλοντος αντιμετωπίζοντας μερικά από τα κρίσιμα κοινωνικά προβλήματα όπως είναι οι δραστηριότητες εθελοντισμού, και τα λοιπά.

Ικανότητες ανταπόκρισης

Η τελική φάση της ακρόασης είναι η ανταπόκριση. Η έλλειψη ή όχι της ανταπόκρισης δείχνει, αν η επικοινωνία έλαβε χώρα, αν έγινε αντιληπτό το μήνυμα.

Θέματα κλειδιά

για ικανότητα ανταπόκρισης:

Συναισθηματική κατανόηση είναι η ανεύρεση και αναγνώριση των συναισθηματικών σταδίων των άλλων ανθρώπων και κατάλληλη ανταπόκριση.

Μπορεί να οφείλεται:

Σε δική μας εμπειρία σε μια παρόμοια κατάσταση.

Στις εμπειρίες μας στην παρακολούθηση αυτού που μιλάει, σε παρόμοιες καταστάσεις.

Όταν ένας ομιλητής ή άτομο λέει κάτι:

- Συγκεντρωνόμαστε στα λεκτικά και μη λεκτικά μηνύματα.

- Υιοθετούμε μια στάση ενδιαφέροντος για τον άνθρωπο.

- Προσπαθούμε να θυμηθούμε ή να φανταστούμε πως θα νιώθαμε σε παρόμοιες καταστάσεις.

- Ανταποκρινόμαστε μ' ένα τρόπο που δεί-

χνει την ευαισθησία μας στα συναισθήματα που έχουμε λάβει.

Διευκρίνιση νοήματος

Γίνονται ερωτήσεις για επί πλέον πληροφορίες.

α. Να είμαστε συγκεκριμένοι όσον αφορά το στόχο της ερώτησης

β. Να μη φαίνονται απότομες.

γ. Να χρησιμοποιούμε θετικές, μη λεκτικές ενδείξεις (ειλικρινής ο τόνος της φωνής).

δ. Να πάρουμε το βάρος της άγνοιας επάνω μας.

Μεγάλο εμπόδιο στην αποτελεσματική επικοινωνία είναι η έλλειψη κατανόησης

Υποστήριξη

Έχει ως αποτέλεσμα την ανταπόκριση με τρόπο που να καταπραΰνει, επιδοκιμάζει, μειώνει την ένταση. Δείχνει ότι συμπάσχουμε συναισθηματικά με τα αισθήματα του άλλου.

Η υποστήριξη μπορεί να είναι:

1. Θετικών αισθημάτων: Κρατάμε προσεκτικά τα καλά αισθήματα. Δείχνουμε μια προσπάθεια να μοιραστούμε τα αισθήματα με τον άλλο.

2. Αρνητικών αισθημάτων: Προσπάθεια να βοηθηθεί το άτομο χωρίς να ενισχυθούν τα αρνη-

τικά αισθήματα. Όταν οι προτάσεις υποστήριξης είναι εκτός επαφής με τα πραγματικά γεγονότα, μπορεί να ενθαρρύνουν συμπεριφορά που είναι πράγματι καταστρεπτική.

- Κάποιες φορές μπορεί να χρειάζεται να μην ειπωθεί τίποτα.

- Μη δίνετε συμβουλές!

Για να κάνουμε προτάσεις υποστήριξης πρέπει Να ακούμε προσεκτικά.

Να συμμετέχουμε συναισθηματικά.

Ερμηνεία

Να δίνουμε περισσότερες από μια εναλλακτικές ερμηνείες σε γεγονότα που ο εμπλεκόμενος λόγω συναισθηματικής φόρτισης, μπορεί να μην τα βλέπει. ΔΗΛ. Δίνεται βοήθεια στον άνθρωπο να δει τα πράγματα κι από άλλη σκοπιά.

Για την ερμηνεία, πρέπει:

Να ακούμε προσεκτικά.

Να αρθρώνουμε μια εναλλακτική λύση, όπου υπάρχει η δυνατότητα.

Ας αρχίσουμε την πρόταση ερμηνείας με μια υποστήριξη.

Ορισμός της παρακμής

Του **ΓΙΑΝΝΗ ΜΗΤΣΙΟΥ** Φυσικού – Νομικού

Ο Μοντεσκιέ, στο μνημειώδες έργο του «Το πνεύμα των Νόμων» περιλαμβάνει ένα κεφάλαιο με τίτλο «Περί διαφθοράς της Δημοκρατίας». Η διαφθορά κάθε κυβέρνησης αρχίζει με τη διαφθορά των αρχών της. Αρχή του Δημοκρατικού πολιτεύματος είναι η πολιτική αρετή, δηλαδή η αγάπη για την πατρίδα και την ισότητα. Η Δημοκρατία διαφθείρεται όχι μόνο όταν χάνει το πνεύμα της ισότητας, αλλά και όταν υιοθετεί το πνεύμα της υπέρμετρης ισότητας (αναρχία). Όταν δηλαδή ο κάθε πολίτης επιδιώκει να είναι ίσος με εκείνους που επέλεξε να τον κυβερνήσουν. Όταν ένας λαός παύσει να ανέχεται την εξουσία που ο ίδιος έχει επιλέξει, θέλει να κάνει τα πάντα ο ίδιος: να διαβουλεύεται αντί της Βουλής, να εκτελεί αντί της κυβέρνησης και να περιορίζει τις εξουσίες της Δικαιοσύνης.

Πολιτική αρετή δεν μπορεί να υπάρχει πλέον στη Δημοκρατία. Ο λαός οδηγείται σ' αυτή τη δυστυχία όταν αυτοί τους οποίους εμπιστεύθηκε, θέλοντας να αποκρύψουν τη διαφθορά τους, επιζητούν να τον διαφθείρουν. Η διαφθορά αυξάνεται ανάμεσα στους διαφθορείς, αλλά και ανάμεσα σ' αυτούς που έχουν διαφθείρει.

Αντικείμενο της οκνηρίας και της πολυτέλει-ας δεν μπορεί παρά να είναι οι πόροι του Δημοσίου. Όμως, δεν είναι δυνατόν να παρέχονται πολλά στον λαό χωρίς να του αφαιρούνται περισσότερα. Αλλά για να του αφαιρεθούν πρέπει πρώτα να καταργηθεί η Δημοκρατία. Όσο ο λαός νομίζει πως κερδίζει περισσότερα με την ελευθερία που απέκτησε, τόσο πλησιάζει η στιγμή που θα τη χάσει. Αναδύονται πολλοί μικροί δυνάστες που ο καθένας διακατέχεται από τη φαιδρία ενός και μόνο δικτάτορα.

Σύντομα, ο λαός καταλήγει να απεχθάνεται ό,τι απέμεινε απ' την ελευθερία του. Τότε εμφανίζεται ένας τύραννος και ο λαός τα χάνει όλα, ακόμη και τα οφέλη που αποκόμισε απ' τη διαφθορά του. Είναι αλήθεια ότι εκείνοι που διέφθειραν τις Ελληνικές Δημοκρατίες δεν εξελίχθηκαν σε τυράννους. Επειδή οι περισσότεροι ήταν δημαγωγοί και, επιπλέον, στην καρδιά των Ελλήνων καίει ένα άσβεστο μίσος εναντίον εκείνων που ανατρέφουν μια δημοκρατική κυβέρνηση. Έτσι, η αναρχία αντί να καταλήγει σε τυραννία, εκφυλιζόταν σε παρακμή...

Ένα όργιο διαφθοράς διορισμών, παραγωγών, πλαστών συντάξεων, επιδομάτων και χορηγιών με πλαστά στοιχεία οδηγούν τον καθένα στη σκέψη ότι στην Ελλάδα λειτουργούσε, αν δεν λειτουργεί ακόμη, μία τεράστια και πολύ κερδοφόρα κρατικοδίαιτη εταιρία με την επωνυμία ΔΙΑΦΘΟΡΑ Α.Ε. Οι μεγαλομέτοχοι ήταν παράγοντες του πολιτικού κατεστημένου, συνδικαλιστές και οι κολαούζι τους. Μικρομέτοχοι ήταν οι θεσηθήρες, οι ρουσφετοθήρες, οι ζητωκραυγαστές, οι χειροκροτητές, οι αφισκολλητές και άλλα κομματόσκυλα.

Το δυστύχημα είναι ότι όλες αυτές οι φούσκες κάποτε σκάζουν και όλοι αυτοί που περίμεναν το καπιτάν, οι αρχολίπαροι (όσοι εκλιπαρούν τους άρχοντες για κάποιο ρουσφέτι) έμειναν με... το δάχτυλο στο στόμα. Όπως ήταν φυσικό, θύμωσαν, εξοργίστηκαν, αγανάκτησαν και εκδήλωσαν όλη αυτή τη δυσαρέσκεια τους με διάφορους τρόπους. Από τις διαδηλώσεις, τις πορείες και τις μούντζες μέχρι τα γισουρώματα.

Η αρετή της αριστείας

Δε νοείται αριστεία για έναν άνθρωπο δηλαδή διάκριση και υπεροχή έναντι των άλλων, χωρίς την αρετή δηλαδή την ηθική και πνευματική του ποιότητα ή τη σωματική του ικανότητα. Η αριστεία αρχικά ήταν συνυφασμένη με το ηρωικό ιδεώδες, την ανδρεία στη μάχη, τα «κλέα ανδρών», από την εποχή του Ομήρου.

Από την εποχή του Ομήρου η αριστεία ήταν -εκτός από την ανδρεία και τη γενναίωση- μια παιδευτική ιδεώδες που γαλουχούσε τις επόμενες γενιές ηρώων. Αριστεία ήταν επίσης και η νίκη ενός αθλητή στους ολυμπιακούς αθλητικούς αγώνες.

Άριστοι στα ομηρικά χρόνια θεωρούνταν και οι ευγενείς, όσοι ήταν δηλαδή ευπατρίδες. Στον Πλάτωνα η αριστεία αποτελεί ανώτερη ηθική αξία και ιδανικό σκοπό της ζωής και στον Αριστοτέλη σημαίνει πολιτική αρετή και τελειότητα (εντελέχεια).

Για πολλούς αιώνες αργότερα η αριστεία υπήρξε επαινετή ως αγαθή προαίρεση του ανθρώπου και ταυτίστηκε περισσότερο με την αρετή της γνώσης και τη φιλομάθεια, όσο κι αν οι γενικότερες συνθήκες ζωής το επέτρεπαν. «Κάλλιο γνώση παρά γρόσι» έλεγαν οι ολιγογράμματοι Έλληνες, από την εποχή της τουρκοκρατίας ακόμα κι έκαναν αγώνα για να βρουν δασκάλους ή γραμματικούς να στείλουν τα παιδιά τους.

Κι ενώ η αριστεία πάντα είχε μια ηθική βάση ως κοινωνική αρετή και αποτελούσε επιδιωκόμενο σκοπό των νέων στην απόκτηση αγωγής και γνώσης, σήμερα κάποιοι αμφισβητούν την αξία της και την απορρίπτουν ως παιδευτική αρχή στο σχολείο. Ο λόγος είναι λέει ότι με την «αρχή των αρίστων» καταργείται η ισότητα στο σχολείο και γίνονται διακρίσεις εις βάρος των άλλων μαθητών, των πιο πολλών, που μειονεκτούν εμφανώς κι αυτό δε θεωρείται σωστό ούτε και δημοκρατικό. Έτσι για αυτούς καθετί που διακρίνει τους μαθητές και τους κατηγοριοποιεί με βάση τα πνευματικά τους χαρίσματα ή τις σχολικές επιδόσεις τους γενικά δεν είναι επιθυμητό, δεν είναι αποδεκτό ως θέση, ούτε και αποδοτικό ως παράδειγμα γιατί ενθαρρύνει τον ανταγωνισμό στην τάξη και την αντιζηλία ίσως μεταξύ των πρώτων (φιλοπρωτία).

Χρειάζεται άραγε να πούμε ότι είναι αφελές κι επικίνδυνο το σκεπτικό αυτό; Ότι καταστρέφει ό,τι καλό υπήρχε στο σχολείο εδώ και δεκαετίες κι έδινε στους μαθητές το κίνητρο για αγωγή και γνώση; Ότι απαξιώνει τους άριστους και τους πραγματικά καλούς χάριν της ομοιομορφίας του συνόλου και της «ήσσονος προσπάθειας»; Ότι αυτό δεν είναι καθόλου δημοκρατικό ως άποψη γιατί η ισότητα στις ευκαιρίες για όλους δε σημαίνει και ισοπέδωση της αξίας των άλλων.

Το πρόσχημα για την υπηρέτηση της ισότητας όλων των μαθητών και την αποφυγή διακρίσεων στο σχολείο δεν αναιρεί την ανάγκη της αξιοκρατίας στην τάξη. Η ισότητα υπάρχει στα δικαιώματά τους. Οι δυνατότητές τους όμως διαφέρουν, γιατί απορρέουν από την ιδιαίτερη φύση του καθενός και τη διάθεση που επιδεικνύει ή την πίστη στον εαυτό του γιατί δεν έχουν όλοι οι άνθρωποι την ίδια θέληση στη ζωή, ούτε και όλοι οι μαθητές διακρίνονται για τη φιλομάθειά τους. Αλλά κι από τότε η ισότητα καταργεί τη δικαιοσύνη; Η αριστεία είναι απόδοση δικαιοσύνης για αυτόν που πραγματικά το αξίζει, γιατί ο αγώνας του τον ξεχωρίζει και τον επιβραβεύει με τιμή, «τον έπαινο του Δήμου και των Σοφιστών, τα δύσκολα και τ' ανεκτίμητα Εύγε».

Όσοι υποστηρίζουν ότι η αριστεία είναι αντίθετη στο πνεύμα της ισότητας και της δημοκρατίας, που πρέπει να υπάρχει στο σχολείο σήμερα, επικαλούνται και τον έντονο ανταγωνισμό των μαθητών, που απαξιώνει τη γνώση αυτή καθ' αυτή και δημιουργεί προβλήματα επικοινωνίας ή συνεργασίας μεταξύ τους. Το λάθος τους εν προκειμένω είναι ότι ταυτίζουν την αριστεία γενικά με τη φιλοπρωτία που δείχνουν ορισμένοι μαθητές, οι οποίοι παρακινούνται περισσότερο από το σπίτι τους ίσως ή και κάποιους φροντιστές ακόμα στις εξετάσεις. Αριστεία είναι το πνεύμα διάκρισης που οδηγεί στην άμιλλα, ενώ φιλοπρωτία το πάθος της πρωτιάς που γεννά τον ανταγωνισμό. Η πρώτη είναι αρετή η δεύτερη αρρώστια. Το πάθος αυτό της φιλοπρωτίας έφθειρε τα ήθη των ηρώων, τους τύφλωνε τον νου, τους έκανε να ζηλεύουν και να φθονούν τους άλλους και τελικά τους οδηγούσε στην καταστροφή.

Το κακό για την εκπαίδευση άρχισε όταν καταργήθηκε η αριστεία στα δημοτικά σχολεία, μετά δε και την κατάργηση των εξετάσεων στις δύο τελευταίες τάξεις και αντί της αριθμητικής βαθμολογίας, που ίσχυε παλιά και διέκρινε τους μαθητές σε άριστους, πολύ καλούς, καλούς, μέτριους, κάτω του μετρίου και ανεπίδεκτους μαθήσεως, καθιερώθηκε η αξιολογική κλίμακα του Α, Β, Γ και χάθηκε η παρτίδα.

Η αριστεία δεν ταυτίζεται με την αριστοκρατία, ως το ξεκαθαρίσουμε, ούτε με την πλουτοκρατία βεβαίως. Αυτό γιατί θεωρήθηκε από ορισμένους -στο πρόσφατο παρελθόν- ότι τα πρότυπα σχολεία ήταν τα προνομιακά σχολεία των πλουσίων και της «καλής κοινωνίας» και γι' αυτό δικαίως καταργήθηκαν. Ο διαχωρισμός τους αφορούσε ποιοτικά χαρακτηριστικά λειτουργίας και όχι οικονομικά κριτήρια χρηματοδότησης. Εξάλλου και οι πιο πολλοί μαθητές τους ανήκαν στη μεσαία αστική τάξη. Η αριστεία κάποιους τους ενοχλούσε, την έλεγαν «ρετσινιά», τη θεωρούσαν ταξική, συστημική και αντιδραστική ως άποψη, γιατί δεν ήταν εξισωτική στη βάση της και βολική στα σχέδιά τους για το «νέο σχολείο της συμπεριληψής» με τις ποικίλες δράσεις (sic.), τις διαφοροκότητες, τα νέα προγράμματα, τα σεναρία διδασκαλίας, την κλήρωση της σημαίας, την κατάργηση των μαθητικών παρελάσεων, την κατάργηση (!) των Πανελλαδικών κ.λπ.

Η αριστεία δεν αφορά μόνο τους μαθητές, αφορά και τους καθηγητές. Είναι το κίνητρο

ο που λείπει από τους περισσότερους και ίσως η τελευταία ελπίδα για την εκπαίδευση μετά από συνεχείς και ανεπιτυχείς μεταρρυθμίσεις. Είναι η δύσκολη επιλογή γιατί θυμίζει αξιολόγηση. Και στο δημόσιο σχολείο η αξιολόγηση ακούγεται περισσότερο ως απειλή και λιγότερο ή καθόλου ως επιβράβευση. Αρκεί αυτή η αξιολόγηση να γίνεται περιοδικά στη σχολική τάξη -κι από υπεύθυνους εννοείται και διδακτικά έμπειρους αξιολογητές- δηλαδή στην πράξη με βάση τα γνωστικά μας εφόδια και τη διδακτική ικανότητα ή την παιδαγωγική μας επάρκεια και όχι με τα τυπικά προσόντα, δηλαδή «μετρήσιμα» χαρτιά ή δεξιότητες άσχετες με το έργο μας. Όποιος κάνει σωστά τη δουλειά του δεν έχει να φοβηθεί τίποτα! Ας αναλογιστούμε επομένως την ευθύνη που μας αναλογεί, αν νιώθουμε και την ανάγκη να γίνουμε καλύτεροι. Ή και ακόμα καλύτεροι δηλαδή άριστοι...

Του **ΝΙΚΟΥ ΣΑΡΡΗ** Ερευνητή Ε.Κ.Κ.Ε.

Μπορεί να μην το συνειδητοποιούμε, αλλά ζούμε στον «πλανήτη» των νέων αυτόχθονων ανδρών. Όλοι οι υπόλοιποι, γυναίκες, μετανάστες ηλικιωμένοι, με διαφορετική θρησκεία ή σεξουαλικό προσανατολισμό, με κάποια αναπηρία τοποθετούνται... χαμηλότερα. Αν μάλιστα κάποιος φέρει, όχι μόνο ένα, αλλά πολλά από τα παραπάνω χαρακτηριστικά –μετανάστρια, άνεργη, όχι και τόσο νέα, με χρόνιο πρόβλημα υγείας...– τότε καταβαρθώνεται στην κοινωνική κλίμακα, στη συντηρητική Ελλάδα μας, που αντιστέκεται ακόμη και σήμερα σθεναρά στην ανομοιότητα, στο διαφορετικό.

«Οι πολλαπλές διακρίσεις είναι νέα έννοια, καθώς οι διαφορετικοί λόγοι μη ευνοϊκής μεταχείρισης είναι συχνά δύσκολο να διαχωριστούν και να ιεραρχηθούν. Οι περισσότερες πολλαπλές διακρίσεις παρουσιάζονται στον χώρο της εργασίας, με πιο ισχυρό παράγοντα το φύλο».

Δηλαδή, ακόμη κι αν, ως πιο «χτυπητό» μεμονωμένο χαρακτηριστικό εμφανίζεται η εθνική προέλευση ή ο σεξουαλικός προσανατολισμός, το φύλο είναι αυτό, που συνδυαστικά, «σφραγίζει» το άτομο και βαθαινει τη διάκριση. «Μια γυναίκα είναι εξαιρετικά πιθανότερο να υποστεί περισσότερες πολλαπλές διακρίσεις από έναν άνδρα». Αλλωστε, «στην Ελλάδα, το 69% πιστεύει ότι ο ρόλος της γυναίκας είναι να φροντίζει το σπίτι και την οικογένεια (44% στην Ε.Ε.)», συμπληρώνει ο ίδιος.

Η κατάταξη

Συχνότερη είναι η διάκριση με βάση την εθνική καταγωγή (76,5%), ενώ ακολουθούν εκείνες με βάση τον σεξουαλικό προσανατολισμό, την αναπηρία, τις θρησκευτικές πεποιθήσεις, την ηλικία, το φύλο. Το καθένα από αυτά αλληλεπιδρά με τα άλλα, αλλά και με το κοινωνικο-οικονομικό υπόβαθρο. Το φύλο και η ηλικία διαδραματίζουν πολύ σημαντικό ρόλο στην εκδήλωση πολλαπλών διακρίσεων.

Οι άξονες φτώχειας – ανεργίας και η άγνοια των θυμάτων

Κατά μια ποιοτική έρευνα πραγματοποιήθηκαν 36 συνεντεύξεις από την επιστημονική συνεργασία του ΕΚΚΕ Δέσποια Γρηγοριάδου. Όλοι οι ερωτηθέντες είχαν τουλάχιστον δύο χαρακτηριστικά διάκρισης. Προέκυψε σύνδεση των πολλαπλών διακρίσεων με τη φτώχεια και την ανεργία και εντοπίστηκαν νέες ευάλωτες ομάδες. Αξίζει να σημειωθεί ότι σε πολλές περιπτώσεις οι ερωτώμενοι δεν γνώριζαν ότι ήταν θύματα (πολλαπλών) διακρίσεων. Οι ομάδες που φάνηκε ότι υφίστανται τις περισσότερες διακρίσεις είναι:

1. Γυναίκες ηλικίας άνω των 35-40 ετών. Εάν καταφέρουν να βρουν δουλειά, είναι συνήθως μερικής απασχόλησης, παράνομη, με ευέλικτες ώρες εργασίας. Μετανάστρια μέσης ηλικίας δηλώνει: «Ρώτησαν την ηλικία μου. Όταν αποκάλυ-

Η Ελλάδα των κοινωνικών ανισοτήτων

ψα την πραγματική, 57 ετών, μου είπαν ότι έπρεπε να είμαι 30-50 ετών για να πάρω τη δουλειά».

2. Γυναίκες με αναπηρίες. Μεσήλικες με αναπηρίες λέει γι' αυτές: «Δεν είναι αποδεκτές από την κοινωνία. Γνωρίζω πολλές γυναίκες που εγκαταλείφθηκαν από τους συζύγους τους όταν απέκτησαν αναπηρία ή που δεν κατάφεραν ποτέ να βρουν δουλειά».

3. Ατομα άλλων εθνικοτήτων με αναπηρίες. Υφίστανται διακρίσεις από τη δική τους εθνική κοινότητα, την κοινωνία, τους εργοδότες, το κράτος. Λέει Αλβανός υπήκοος για φίλο του: «Όταν προσπάθησε να πάρει άδεια από το κράτος για ένα κατάστημα, ήταν σαν να έπρεπε να ανέβει στο βουνό χωρίς πόδια».

4. Μετανάστριες από μουσουλμανική μειονότητα και γυναίκες Ρομά. Θύματα προκαταλήψεων τόσο εσωτερικά στην κοινωνία τους όσο και στην ευρύτερη κοινωνία. Ανέφεραν πολύ συχνά σεξουαλική παρενόχληση στην εργασία, μικρότερη αμοιβή από τη συμφωνηθείσα, άρνηση ασφάλισης.

5. Νέοι μετανάστες δεύτερης γενιάς. Διακρίσεις στο σχολείο, στην εργασία, στις διαπροσωπικές σχέσεις. «Μόλις εξέφρασα σε έναν πελάτη τη γνώμη μου για το τι αγοράζει, εκείνος μου είπε: «Κοίτα ποιος μιλάει... Δεν είμαστε ίσοι».

6. Ομοφυλόφιλοι άλλης εθνικότητας. Ομοφυλόφιλος αναφέρει: «Για τους Έλληνες η κύρια ταυτότητά σου είναι Αλβανός. Για τους Αλβανούς, κάτι πολύ χειρότερο, Αλβανός ομοφυλόφιλος».

7. Διεμφυλικοί. Σοβαρά περιστατικά διακρίσεων στην εργασία, στην ιατρική περίθαλψη, στις κοινωνικές υπηρεσίες. Στον δημόσιο χώρο, σεξουαλικές προσβολές, έντονο άγχος για την αποκάλυψη της ταυτότητάς τους. Διεμφυλικός αναφέρει: «Στην εργασία παρουσιάζω τον εαυτό μου ως άνδρα, ενώ στην κοινωνική και ιδιωτική ζωή ως γυναίκα. Αυτό μου προκαλεί πολύ άγχος. Πρέπει κάθε μέρα να κρύβομαι, γιατί φοβάμαι ότι θα χάσω τη δουλειά μου».

Η Ε.Ε. έχει αναγνωρίσει τη σημασία των πολλαπλών διακρίσεων, ωστόσο τα νομικά και θεσμικά εμπόδια σε πολλές χώρες καθιστούν δύσκολη την αντιμετώπισή τους.

Με βάση τον νέο νόμο ο Συνήγορος του Πολίτη εφαρμόζει την αρχή της ίσης μεταχείρισης σε δημόσιο και ιδιωτικό τομέα. «Έχουν εισαχθεί νέοι λόγοι διάκρισης, όπως χρόνιες ασθένειες, καταγωγή, οικογενειακή ή κοινωνική κατάσταση, ταυτότητα ή χαρακτηριστικά φύλου, ενώ έχει οριστεί η έννοια της πολλαπλής διάκρισης», λέει ο κ. Σαρρής. Ωστόσο, «δεν υπάρχει πλήρης δικαστική προστασία. Ο νομοθέτης δεν ορίζει τα κριτήρια με βάση τα οποία θα πρέπει να εντοπίζονται και να αναγνωρίζονται από τον δικαστή οι λόγοι διάκρισης», σημειώνει ο ίδιος. Επιπλέον, «δεν υπάρχει στην Ελλάδα ένας φορέας που να συγκεντρώνει όλα τα στοιχεία σχετικά με τις πολλαπλές διακρίσεις».

Η ανεκτικότητα μας ισοδυναμεί με συν-υπευθυνότητα

Του **ΠΑΥΛΟΥ ΠΑΠΑΔΑΤΟΥ**

Από την ώρα που θα αποφασίσεις να αποκτήσεις σπίτι, έως την ώρα που θα αποφασίσεις να το πουλήσεις θα πληρώσεις 26 φόρους! Άλλους έκτακτους, άλλους κατά περίπτωση και άλλους μόνιμους. Δυστυχώς όμως και το κράτος από κάπου πρέπει να βρει έσοδα. Η κυβέρνηση

Και να θέλει, δεν έχει πολλά περιθώρια ελιγμών. Και ευτυχώς όμως που είμαστε ακόμη υπό επιτήρηση! Για τα χάλια όμως φταίμε και εμείς οι πολίτες, που συμβάλουμε τα μέγιστα στην εκτεταμένη φοροκλοπή που γίνεται στη χώρα μας. Σπάνια ζητάμε απόδειξη από υδραυλικό, από ηλεκτρολόγο, από ξυλουργό από λιανέμπορο, από φανοποιό, από ελαιοχρωματιστή, από γιατρό, από κάποιους αδρά αμειβόμενους δικηγόρους και πάει λέγοντας... Και στο τέλος φταίει το κράτος για τις τριτοκοσμικές παροχές που μας παρέχει και καθόλου φυσικά εμείς οι ευφύεις πολίτες. Υπολογίζεται ότι το κράτος χάνει πάνω από 20 δις ετησίως από διαφυγόντες φόρους της παραοικονομίας. (Στο τέλος οι πλείστοι εξ αυτών παίρνουν και επιδόματα ως δήθεν φτωχοί)

Σκεφτείτε αν το κράτος μπορούσε να εισπράξει, έστω και τα μισά από αυτά πόσο καλύτερο ΕΖΥ θα είχαμε, πόσο καλύτερα θα ήταν τα εκπαιδευτικά μας ιδρύματα και πόσο πιο εύκολα θα θωρακίζαμε την χώρα μας. Δυστυχώς μάθαμε να «κλέβουμε» ατιμωριτί το κράτος, και συγχρόνως να ζούμε με μπόνους, και επιδόματα και φυσικά πολλές επιχειρήσεις με τις γνωστές πλέον επιστρεπτές προκαταβολές. Έτσι όμως γινόμαστε οκνηροί και χάνουμε την δημιουργικότητά μας. Πρέπει να αλλάξουμε νοοτροπία. Πρέπει να γίνουμε πιο απαιτητικοί προς τους εαυτούς μας και όχι προς το κράτος

Έχουμε συνηθίσει στις πρωτόγνωρες παραβατικές ενέργειες διαφόρων κοινωνικών μορφωμάτων, όπως επίσης συνηθίσαμε και την πρωτόγνωρη ανεκτικότητα του υποτιθέμενου κράτους δικαίου που έχουμε.

Έχουμε συνηθίσει να βλέπουμε τον θάνατο συμπολιτών μας ως ένα νούμερο... 108 σήμερα, 115 προχθές, 760 σε μια εβδομάδα και πάει λέγοντας. Και κανείς δεν διερωτάται για ποιους λόγους πεθαίνουν, αναλογικά, διπλάσιοι συμπολίτες μέσα στις ΜΕΘ από ότι στις αντίστοιχες ευρωπαϊκές. Μήπως τελικά ο βαριά ασθενής είναι οι ίδιες οι ΜΕΘ και όχι τόσο πολύ οι ασθενείς από Κορονοϊό;

Και σαν να μην μας φθάνουν τα μύρια όσα κακά έχουμε, πρέπει να υποστούμε και τις επικίνδυνες φαιδρότητες καθενός άξεστου λαϊκιστή, που καταλύει το ιερό βήμα του κοινοβουλίου επί ώρες, και απλά τον θεωρούμε γραφικό! Και να ήταν μόνο αυτός...

Έχουμε ανεχθεί και συνεχίζουμε να ανεχόμαστε πολλά κακά. Και αυτή η ανοχή μας είναι το λίμασμα όλων αυτών των κακών στα οποία φυσικά είμαστε συν-υπεύθυνοι.

Η δημιουργικότητα νικά τον θάνατο

Οι δημιουργικοί άνθρωποι φαίνεται να αντλούν δύναμη και κίνητρο

Η δημιουργικότητα μπορεί να μειώσει το άγχος του θανάτου, υποστηρίζουν ψυχολόγοι από το Πανεπιστήμιο του Κεντ. Οι δημιουργικοί άνθρωποι φαίνεται να αντλούν δύναμη και κίνητρο από την επιθυμία τους να αφήσουν πίσω μία πολιτιστική κληρονομιά.

Πρόσφατη έρευνα, που πραγματοποιήσε ο Rotem Perach, από τη Σχολή Ψυχολογίας του Κεντ, έδειξε ότι όσοι έχουν πολλές φιλοδοξίες για δημιουργία και που η δημιουργικότητα αποτελεί κεντρικό σημείο της κοσμοθεωρίας τους, έχουν περισσότερες πιθανότητες να αντιμετωπίζουν με μεγαλύτερη ελαστικότητα τον φόβο του θανάτου. Φοβούνται λιγότερο τον θάνατο και κάνουν λιγότερες μαύρες σκέψεις.

Η έρευνα πραγματοποιήθηκε σε 108 φοιτητές και έδειξε ότι όσοι επιδιώκουν τη δημιουργικότητα και παράγουν σημαντικά έργα, μπορεί να έχουν μεγαλύτερη υπαρξιακή ασφάλεια απέναντι στον θάνατο.

Δημιουργικότητα για μια υγιή τρίτη ηλικία

Αν θέλετε να μείνετε υγιείς καθώς μεγαλώνετε και να εξασφαλίσετε μακροζωία, ίσως θα πρέπει να προσθέσετε την απασχόληση που οι σκέψεις θέλουν να διαθέσουν για τη δημιουργία πραγμάτων στην καθημερινότητα.

Η συμμετοχή σε δραστηριότητες, όπως το τραγούδι, οι θεατρικές παραστάσεις ή άλλες παραστατικές τέχνες, αναβαθμίζει την ποιότητα ζωής των ηλικιωμένων και η δημιουργικότητα μπορεί να εξασφαλίσει μακροζωία.

Όταν οι ερευνητές μιλούν για δημιουργικότητα δεν εννοούν μόνο τις τέχνες. Ο Τζέιμς Σ. Κάουφμαν, ο οποίος διδάσκει την εισαγωγή σε ένα τμήμα δημιουργικότητας στο Πανεπιστήμιο του Κονέκτικατ, δίνει έμφαση στην «καθημερινή δημιουργικότητα» αφορά καθημερινές ασχολίες, όπως η ανατροφή των παιδιών, η κηπουρική ή η παροχή συμβουλών σε ένα φίλο.

Ο καθένας μπορεί να είναι δημιουργικός. «Η δημιουργικότητα μπορεί να καλλιεργηθεί όταν καταπιάνεται κανείς με αυτά που του αρέσουν είτε σε μικρή είτε σε μεγάλη ηλικία. Θα πρέπει όμως να μην συγκεντρώνεστε τόσο στο αποτέλεσμα ώστε να σταματάει να έχει πλάκα η διαδικασία».

Επένδυση στην δημιουργικότητα και καινοτομία

Του ΦΙΛΙΠΠΟΥ ΠΑΤΣΑΛΗ

Η παγκόσμια ημέρα Δημιουργικότητας και Καινοτομίας τοποθετήθηκε από τα Ηνωμένα Έθνη για να προβάλλει τη δημιουργική σκέψη και βοηθήσει στην ανάπτυξη μιας μελλοντικής αειφόρου ανάπτυξης σε όλους τους τομείς. Η δημιουργικότητα και η καινοτομία αποτελεί πλούτο για τα έθνη τον 21ο αιώνα, γιατί συμβάλλει στη δημιουργική και αειφόρο ανάπτυξη της οικονομίας τους, αλλά και στην ανάπτυξη των πολιτών και της κοινωνίας ευρύτερα. Πρέπει να δεχθούμε την πρόσκληση αυτή και να αγκαλιάσουμε την ιδέα ότι η δημιουργικότητα και η καινοτομία είναι απαραίτητη ώστε να πετύχουμε την οικονομική ανάπτυξη των εθνών και ότι η καινοτομία και η επιχειρηματικότητα αποτελούν μια τεράστια ευκαιρία για οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη.

Θα πρέπει λοιπόν, να επενδύσουμε στην παραγωγή καινοτομίας γνώσης διά μέσου της έρευνας, της οποίας τα αποτελέσματα να είναι άμεσα αξιοποιήσιμα από τον πολίτη, την κοινω-

νία και την οικονομία. Οι επενδύσεις στην έρευνα και στην τεχνολογική ανάπτυξη θα αυξήσουν την ανταγωνιστικότητα και την οικονομική, κοινωνική και περιβαλλοντική ανάπτυξη. Θα βοηθήσουν στην ανάπτυξη και αξιοποίηση νέων καινοτομιών μέσα από μικρομεσαίες εταιρείες, καθώς και μέσα από μικρές ή μεγάλες υφιστάμενες εταιρείες.

Η επιστημονική και τεχνολογική αριστεία και η ποιότητα της έρευνας θα βοηθήσουν επίσης στην αύξηση και στην προσέλκυση επενδύσεων.

Τέλος, τα υψηλά επίπεδα ερευνητικών υποδομών και του παραγωγικού ιστού των επιχειρήσεων, η εμπειρογνομοσύνη, η επάρκεια και η υψηλή ποιότητα ανθρώπινου δυναμικού, καθώς και οι μηχανισμοί μεταφοράς τεχνολογίας και τεχνολογίας, έχουν θεμελιώδη σημασία για τη βιώσιμη και αειφόρο ανάπτυξη. Η αξιοποίηση της έρευνας και της καινοτομίας είναι ένας δείκτης της αποτελεσματικότητας της επένδυσης στη γνώση. Γι' αυτό και στρατηγικός στόχος για το κάθε κράτος θα πρέπει να είναι η επένδυση στην κοινωνία της γνώσης.

Ικανότητες ανταπόκρισης

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛ. 5

Ας θυμηθούμε ότι στόχος είναι η βοήθεια στον άνθρωπο να δει κι άλλη πιθανότητα που ίσως ίχει παραβλέψει.

Έπαινος

Ο έπαινος τονώνει τη θετική συμπεριφορά και αναγνωρίζει τις επιτεύξεις.

Ο έπαινος πρέπει να γίνεται προς συγκεκριμένη συμπεριφορά.

Για να πετύχει ο έπαινος

- Να σιγουρευτούμε ότι το γεγονός αξίζει τον έπαινο.

- Να σιγουρευτούμε ότι η διατύπωσή μας περιγράφει τη συμπεριφορά.

- Να επαινούμε τη συγκεκριμένη πράξη.

Δημιουργική κριτική

Χρειάζεται για να αναγνωρίσουμε και να διορθώσουμε τα λάθη μας και τις μη αποτελεσματικές συμπεριφορές μας.

- Ζητάμε κριτική για να αποφεύγουμε τις εκπλήξεις.

- Ζητάμε κριτική γιατί είναι το μεγαλύτερο κέρδος/ συμφέρον μας.

- Ζητάμε κριτική όταν θέλουμε μια ειλικρινή απάντηση.

- Ζητάμε κριτική για να αποφύγουμε τις αντιπαραθέσεις ανάμεσα στις λεκτικές και τις μη λεκτικές ενδείξεις.

Όταν κάνουμε δημιουργική κριτική:

Είμαστε πολλές φορές πρόθυμοι να την κάνουμε ακόμη κι αν δε μας τη ζητούν.

Ακόμη όμως και να την επιζητούν, κάποια στιγμή, πρέπει να ακολουθήσουμε κάποιες οδηγίες για βοήθεια για την αποτελεσματική και δημιουργική κριτική.

1) Να σιγουρευτούμε ότι ο άνθρωπος ενδιαφέρεται να ακούσει την κριτική.

2) Πριν κριτικάρουμε να σιγουρευτούμε ότι περιγράφουμε τη συμπεριφορά του ανθρώπου με πληρότητα και ακρίβεια.

3) Να προσπαθούμε να προλογίσουμε μια αρνητική πρόταση με μια θετική όπου είναι δυνατόν.

4) Να είμαστε όσο πιο συγκεκριμένοι γίνεται.

5) Να περιορίζουμε την κριτική σε πρόσφατη κριτική.

6) Να κατευθύνουμε την κριτική σε συμπεριφορά για την οποία ο άνθρωπος μπορεί να κάνει κάτι.

7) Αν είναι δυνατόν να περιλάβουμε μια δήλωση που να δείχνει πως ο άνθρωπος μπορεί να διορθώσει το πρόβλημα. Μια θετική υπόδειξη.

Προβληματικές αντιδράσεις:

Κάποιες αντιδράσεις ακόμη και των καλύτερων συνομιλητών μπορεί να δημιουργήσουν προβλήματα.

Προβληματική είναι η αντίδραση που κάνει τους ανθρώπους να νιώθουν προσβεβλημένοι ή αμφισβητούν την προσωπική τους αξία.

- Οι άσχετες αντιδράσεις (Δείχνουν ότι αγνοείται πλήρως ο ομιλητής).

- Αντιδράσεις παρέμβασης. Όταν παρεμβαίνει ο ένας πριν τελειώσει ο άλλος. (Το συνηθισμένο: Κατάλαβα τι είπες).

Πότε διακόπτουμε; (Ένα φαινόμενο πολύ συνηθισμένο).

- Όταν πιστεύουμε ότι αυτό που έχουμε να πούμε είναι πιο σπουδαίο απ' αυτό που λέει ο άλλος.

- Όταν θέλουμε να μάθει ο άλλος ό,τι ήδη ξέρει.

- Όταν δε δίνουμε μεγάλη προσοχή.

ΕΝΝΟΙΑ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΟΥ (Τι είναι, έννοια και ορισμός)

Τι είναι ο σεβασμός:

Ο σεβασμός είναι ένα θετικό συναίσθημα που ισοδυναμεί με εκτίμηση και αναγνώριση για ένα άτομο ή κάτι.

Ένας από τους πιο σημαντικούς λόγους για το σεβασμό είναι ότι για να σεβαστούμε είναι απαραίτητο να γνωρίζουμε ή να μάθουμε να σεβόμαστε, να κατανοούμε τον άλλο, να εκτιμούμε τα ενδιαφέροντα και τις ανάγκες τους. Υπό αυτήν την έννοια, ο σεβασμός πρέπει να είναι αμοιβαίος και να γεννιέται από ένα αίσθημα αμοιβαιότητας.

Ο σεβασμός δεν σημαίνει ότι συμφωνούμε με κάθε τρόπο με ένα άλλο άτομο, αλλά μάλλον δεν είναι να κάνουμε διακρίσεις ή να προσβάλουμε αυτό το άτομο για τον τρόπο ζωής και τις αποφάσεις του, αρκεί οι εν λόγω αποφάσεις να μην προκαλούν καμία ζημιά, να επηρεάσουν ή να μην σεβαστούν.

Υπό αυτήν την έννοια, ο σεβασμός είναι επίσης ανεκτικός με εκείνους που δεν σκέφτονται το ίδιο με εσάς, με εκείνους που δεν μοιράζονται τα ίδια γούστα ή ενδιαφέροντα, με εκείνους που είναι διαφορετικοί ή έχουν αποφασίσει να διαφοροποιηθούν. Ο σεβασμός της διαφορετικότητας των

ιδεών, απόψεων και τρόπων να είναι μια υπέρτατη αξία στις σύγχρονες κοινωνίες που φιλοδοξούν να είναι δίκαιη και να εξασφαλίσει μια υγιή συνύπαρξη.

Πολλές θρησκείες, στην πραγματικότητα, αντιμετωπίζουν το ζήτημα του σεβασμού για τους άλλους, επειδή είναι ένας από τους βασικούς κανόνες για την υγιή σχέση με άλλους.

Εκφράσεις με σεβασμό

Ο σεβασμός μπορεί να εκδηλωθεί ως αίσθημα υπακοής και συμμόρφωσης με ορισμένους κανόνες: για παράδειγμα ο σεβασμός του νόμου.

Ο σεβασμός για κάποιον ή κάτι υψηλότερο, εν τω μεταξύ, αναφέρεται σε μια στάση που μπορεί να εκφραστεί ως υποταγή, φόβος, υποψία ή σύνεση.

Ομοίως, η έκφραση «με κάθε σεβασμό μου» δείχνει ότι αυτό που πρόκειται να ειπωθεί στη συνέχεια είναι κρίσιμο αλλά εποικοδομητικό και σεβασμό προς το άλλο άτομο.

Ο σεβασμός μπορεί επίσης να είναι ένας τρόπος για να δείξουμε ευλάβεια ή λατρείας, λατρεία ή αποτίσουμε φόρο τιμής σε κάποιον, όπως προκύπτει από την έκφραση.

Τι είναι η ηθική:

Η ηθικότητα είναι ένα χαρακτηριστικό του κοινωνικού ανθρώπου. Η ηθικότητα διδάσκεται από την οικογένεια και από την κοινωνία, επομένως δεν πρέπει να θεωρείται καθολική παρά το γεγονός ότι προσπαθεί να επιτύχει μια παγκόσμια συναίνεση.

Ως άτομα ελπίζουμε να ανήκουμε σε μια κοινωνία, γι' αυτό αποδεχόμαστε τον ηθικό κώδικα που δημιουργείται σε μια κοινωνία μέσω ρητών συμφωνιών, για παράδειγμα, νόμων και έμμεσων, για παράδειγμα, ζητημάτων ταμπού.

Η ηθική συνείδηση που δημιουργεί τρεις τύπους ηθικής:

Κοινωνική ηθική: εκδηλώνεται σε συνεργατικές μορφές, συλλογικές ομάδες και κοινωνικές κοινότητες. Δημόσια ηθική: ρυθμίζει τους δημόσιους φορείς. Πολιτική ηθική: ρυθμίζει την πολιτική κοινότητα.

Ο μόνος τρόπος για να εκπαιδευθείς ένα άτομο ηθικά είναι μέσω μιας ανοιχτής και αντικειμενικής εκπαίδευσης της οικογένειας και της κοινωνίας.

Του ΝΕΚΤΑΡΙΟΥ
ΠΑΠΑΧΡΗΣΤΟΥ

Ώρα Κοινής Ανησυχίας Ηθική = Νομιμότητα; Νομιμότητα = Ηθική;

Αν δηλαδή μπορούμε να δημιουργήσουμε έναν νόμο, ο οποίος έχει παγκόσμια εφαρμογή, τότε ο νόμος αυτός αποτελεί ένα στοιχείο ηθικής. Το σύνολο τέτοιων νόμων δημιουργεί την ηθική.

Η νομιμότητα απ την άλλη, είναι η διάθεση μας να ακολουθούμε ένα νομικό σύστημα. Με απλά λόγια να τηρούμε τους νόμους.

Κατά τη γνώμη μου η βασικότερη και πιο σημαντική αξία της Ηθικής, είναι η ύπαρξη και ο σεβασμός της ζωής.

Αν ξεκινήσουμε από την πολύ απλή αλλά σημαντική σκέψη ότι δεν πράττουμε τίποτα που να καθίσταται ενάντιο στην ανθρώπινη ζωή, τότε θα έχουμε την πρώτη και βασική αρχή της ηθικής.

Όλα τα θρησκευτικά συστήματα στην προσπάθειά τους να ελέγξουν τις μάζες έκαναν ένα πολύ σοβαρό λάθος. Μετέθεσαν την αρχική αξία της ηθικής έξω και πέρα απ' τον άνθρωπο, στον Θεό.

Αυτό που είναι βασικό να παρατηρήσουμε εδώ, είναι πως οι θρησκείες κατόρθωσαν να περάσουν στους ανθρώπους, την υπόσχεση για μελλοντική εξαργύρωση των καλών – ηθικών τους πράξεων.

Έτσι το όποιο ηθικό σύστημα δημιουργήθηκε, είχε σαν βασικό χαρακτηριστικό άλλοτε υπολάνθρον και άλλοτε ξεκάθαρα, το κέρδος. Εντέχνως και σκοπιμώς υπήρχαν και αρκετές αναφορές στον άνθρωπο, για να μπορεί να ζήσει το ηθικό σύστημα, με πάντα όλες αυτές οι αναφορές είχαν ως κατάληξη τον Θεό.

Το μεγαλύτερο κακό στην ηθική το κατάφεραν οι θρησκείες και τούτο γιατί έσπειραν στο ανθρώπινο μυαλό το συμφέρον. Πράττει δηλαδή κανείς ηθικά όχι από εσωτερική διάθεση ανάτασης για το καλό αλλά ανάλογα με το αν έχει κάτι να κερδίσει. Το κέρδος αυτό μπορεί να είναι σε τούτη τη ζωή, ή στο παραμύθι της μελλοντικής ζωής. Κέρδος και ηθική βαδίζουν χέρι χέρι για να μπορέσουν να επιβιώσουν.

Η μεγαλύτερη τραγωδία σε ολόκληρη την ιστορία της ανθρωπότητας είναι η κατάληψη της ηθικής από τη θρησκεία.

Άρθουρ Κλαρκ

Η ηθική περιλαμβάνει κανόνες που ισχύουν απαρύγκλιτα και κατά τον ίδιο τρόπο για όλους. Οικανόνες που ισχύουν κατά το δοκούν και σίγουρα προς το συμφέρον αυτών που έχουν δύναμη, με όσα εισαγωγικά θέλει ο καθένας. Έτσι η ηθικότητα κατόρθωσε να αντικαταστήσει και να υποκαταστήσει ανά τους αιώνες την έννοια της ηθικής. Το αποτέλεσμα ολοφάνερο μπρος στα μάτια όλων μας καθημερινά. Αδικίες, εκβιασμοί, μικρό και μεγαλοαπάτες, κοσμούν το ηθικό μας σύστημα. Και τι περίεργο και άξιο απορίας γεγονός; Πώς γίνεται κατά κανόνα αυτές οι παραβιάσεις του ηθικού κώδικα, να γίνονται απ' αυτούς που έχουν υπό οποιοδήποτε τρόπο κατοχή ή ανάμιξη με την εξουσία. Το απαύγασμα και η κατατρόπωση του ηθικού μας κώδικα επέρχεται και τον αποτελειώνει, με το να μας κάνουν να πιστέψουμε ότι όλο ετούτο είναι και ηθικό και νόμιμο. Μα την ηθική ώ ποία γελοιότητα;

Απ' την άλλη μεριά η νομιμότητα όπως προείπα είναι η διάθεση μας να τηρούμε το νόμο. Ποιος όμως μας προφυλάσσει απ' τη μη νομιμότητα του νόμου;

Έχουμε όλοι την διάχυτη άποψη πως ο νόμος είναι πάντα συμφωνός με το συμφέρον όλων μας, μα παρ' όλα αυτά αντιλαμβανόμαστε όλοι ή σχεδόν όλοι ότι κάτι δεν πάει καλά.

Πώς γίνεται δηλαδή ο νόμος να είναι προς το συμφέρον όλων μας, μα τελικά να μην πραγματοποιείται; Έτσι λοιπόν η νομιμότητα χρησιμοποιείται ως ένα καλό εργαλείο αυτών που την χειρίζο-

νται, ώστε να πείσουν όλους εμάς για την ηθική τους υπόσταση. Ο νομοθέτης κατά τη γνώμη μου θα πρέπει να έχει καλά στο μυαλό του, πως όταν διατυπώνει έναν νόμο, πέραν απ' το αυτονόητο του να καλύπτει το συμφέρον όλων, πρέπει να μπορεί να σκεφτεί και πώς ο νόμος αυτός μπορεί να πραγματοποιηθεί.

Πώς φτάσαμε λοιπόν να αντιλαμβανόμαστε ότι η ηθική είναι αντίπαλος της νομιμότητας; Αυτός που παρανομεί μετέρχεται διάφορα διανοητικά τεχνάσματα, ώστε να εμφανίσει το παράνομο ως νομότυπο. Δεχόμαστε εξ αρχής πως οι νόμοι γράφονται από ανθρώπους και ο νομοθέτης έχει σαν γνώμονα την ηθική. Αυτό όμως δεν είναι ένα περιουσιακό στοιχείο που ο καθένας μας κληρονομεί απ' τους γονείς του αλλά κάτι που πρέπει να αγωνιζόμαστε να το διατηρούμε συνεχώς όσο ζούμε. Αφού λοιπόν το συμφέρον έχει γίνει η υπέρτατη αξία της κοινωνίας μας, αντιλαμβανόμαστε πως και η νομοθεσία λειτουργεί κάτω απ' το ίδιο σκεπτικό. Μερικές φωτεινές εξαιρέσεις δεν δύνανται να αναστρέψουν το ήδη βαρύ κλίμα της ανεπαρκούς νομοθεσίας.

Ας μην καυχάζουν λοιπόν διάφοροι επιφανείς κύριοι της πολιτικής και επιχειρηματικής ζωής αυτού του τόπου, πως όντες εντός της νομιμότητας, είναι ταυτόχρονα και ηθικοί.

Αγανακτεί κανείς να βλέπει διάφορους, να περιφέρονται στα έντυπα και ηλεκτρονικά μέσα και να διακηρύσσουν τη νομιμότητα τους, ενώ όλοι καταλαβαίνουμε πως κάτι παράνομο έχει γίνει, χωρίς να μπορούμε να το αποδείξουμε. Κάτι όμως που δεν αποδεικνύεται δεν είναι απαραίτητα και νόμιμο, πολύ περισσότερο ηθικό. Αυτό που προσπαθώ να καταδείξω εδώ είναι πως αυτός που θέλει να παρανομήσει, σκέπτεται πρώτα το ιδεολογικό όχημα της διαφυγής των συνεπειών μιας παρανομίας και μετά την πραγματοποίησή.

Θεμελιώδεις αρχές Διοικητικού Δικαίου

Αρχή του Συντάγματος είναι η υπαγωγή της κρατικής εξουσίας σε κανόνες δικαίου που διέπουν και νομιμοποιούν τη δράση της. Οι κανόνες αυτοί συγκροτούν το Διοικητικό δίκαιο, που αποτελεί κλάδο του δημοσίου δικαίου και αποσκοπούν στην προστασία του γενικού και δημοσίου συμφέροντος, ρυθμίζουν τις σχέσεις μεταξύ δημόσιας διοίκησης και διοικουμένων στη βάση της υπεροχής και της κυριαρχικής βούλησης του Δημοσίου, που δρα ως φορέας δημόσιας εξουσίας, ενώ ρυθμίζουν τόσο την οργάνωση όσο και τη δράση της δημόσιας διοίκησης η οποία λειτουργεί στο πλαίσιο που αυτοί θέτουν. Οι κανόνες αυτοί καλούνται θεμελιώδεις αρχές του διοικητικού δικαίου και είναι οι ακόλουθες:

- Η αρχή της νομιμότητας, η οποία απορρέει από την αρχή του κράτους δικαίου και συνεπάγεται ότι η διοίκηση λειτουργεί στο πλαίσιο των νόμων.

- Η αρχή της αναλογικότητας, δηλαδή της επιλογής μέσων ανάλογων προς τον επιδιωκόμενο από τα όργανα της δημόσιας διοίκησης σκοπό.

- Η αρχή της υπεροχής και της προστασίας του δημοσίου συμφέροντος.

- Η αρχή της ακρόασης των διοικουμένων (άρθρο 2052 Σ).

- Η αρχή της χρηστής διοίκησης, η οποία πρέπει να σέβεται την προστασία των δικαιωμάτων του διοικουμένου και να λειτουργεί με επιείκεια.

- Η αρχή της καλής πίστης και της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικουμένου.

- Η αρχή της αμεροληψίας των οργάνων της δημόσιας διοίκησης κατά την άσκηση των καθηκόντων τους.

- Η αρχή της ισότητας και ειδικότερα της αναλογικής ισότητας.

- Η αρχή της αιτιολογίας των διοικητικών πράξεων.

- Η αρχή του ελέγχου της δημόσιας διοίκησης, η οποία υλοποιείται μέσα από την άσκηση του δικαιώματος αναφοράς στις διοικητικές αρχές και από το δικαίωμα προσφυγής στην δικαιοσύνη κατά πράξεων των οργάνων της δημόσιας διοίκησης. Ειδικότερα:

1. Η αρχή της νομιμότητας της δημόσιας διοίκησης

Με την αρχή της νομιμότητας εκφράζεται η σχέση μεταξύ νομοθετικής εξουσίας και δημόσιας διοίκησης, σε ένα κράτος δικαίου. Η αρχή της νομιμότητας εκφράζει τις εξής δύο πτυχές: α) ότι η δημόσια διοίκηση υπόκειται στο δίκαιο και οφείλει να σέβεται τις επιταγές και τις απαγορεύσεις του και β) ότι η δημόσια διοίκηση μπορεί να περιορίσει τα δικαιώματα και τις ελευθερίες καθώς και την ιδιοκτησία των πολιτών μόνο βάσει νόμου. Με την υπαγωγή της δημόσιας διοίκησης στους κανόνες δικαίου που ψηφίζονται από το όργανο που διαθέτει τη νομοθετική αρμοδιότητα, το Κοινοβούλιο, επιτυγχάνεται έμμεσα η υποταγή της διοίκησης στο εκλογικό σώμα, στο λαό με τη στενή έννοια, ως φορέα της λαϊκής κυριαρχίας. Συνδέεται άρρηκτα με την αρχή του κράτους δικαίου (άρθρο 25 §1 Σ) και κατά συνέπεια και με την αρχή της διάκρισης των λειτουργιών (άρθρο 26 Σ). Η αρχή της νομιμότητας έχει πάντα εφαρμογή, αφού δεν

▶ Η Κοινωνική Καινοτομία, παρακαλεί και προκαλεί τους αναγνώστες της να μελετήσουν τους παρακάτω συνταγματικούς κανόνες δικαίου οι οποίοι μας επιβάλλονται για τη νομιμοποίηση της κρατικής εξουσίας: ΣΥΓΚΡΙΝΕΤΕ ΤΟΥΣ ΜΕ ΤΙΣ ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ ΣΑΣ ΣΤΗΝ ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΟΤΗΤΑ

επιτρέπεται η επιβολή περιορισμών στα ατομικά δικαιώματα παρά μόνο βάσει νόμου.

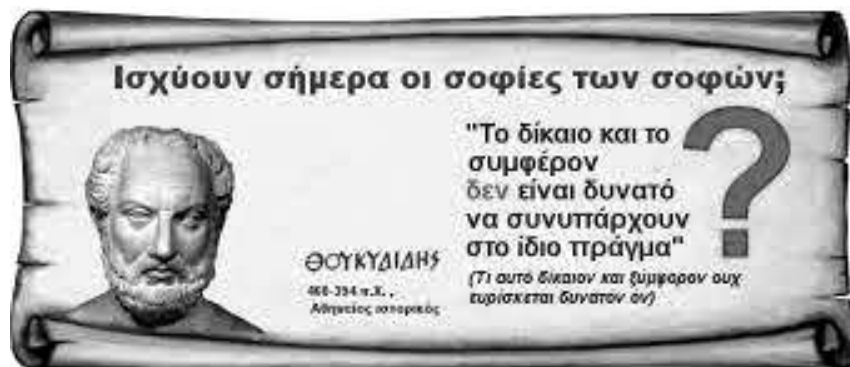
2. Η αρχή της αναλογικότητας

Η αρχή αυτή ορίζει ότι μεταξύ του συγκεκριμένου διοικητικού μέτρου και του επιδιωκόμενου σκοπού πρέπει να υπάρχει εύλογη σχέση. Η αρχή της αναλογικότητας υποδηλώνει το όριο των περιορισμών που δύναμι μπορεί να επιβάλει η δημόσια διοίκηση στην άσκηση και απόλαυση των συνταγματικών δικαιωμάτων, πχ. τα όρια μέσα στα οποία μπορεί να περιορίσει το δικαίωμα της διαδήλωσης κοκ. Η αρχή της αναλογικότητας απορρέει από την αρχή του κράτους δικαίου, διαμορφώθηκε μέσα από την νομολογία του Συμβουλίου της Επικρατείας, στην δεκαετία του '80 και σήμερα, μετά

ενός διοικητικού μέτρου είναι η καταλληλότητα, δηλαδή, το λαμβανόμενο μέτρο είναι το κατάλληλο για την επίτευξη του επιδιωκόμενου σκοπού, η αναγκαιότητα δηλαδή να συνεπάγεται τα λιγότερα δυνατά μειονεκτήματα για τον ιδιώτη και η αναλογικότητα, τα μειονεκτήματα δηλαδή να μην υπερσκελίζουν τα πλεονεκτήματα.

3. Η αρχή προστασίας του δημοσίου συμφέροντος

Το δημόσιο συμφέρον αποτελεί κεντρική και θεμελιώδη αρχή για την οργάνωση και λειτουργία της δημόσιας διοίκησης. Στην πράξη κατευθύνει τον τρόπο λειτουργίας και οργάνωσης της δημόσιας διοίκησης και των δημοσίων υπηρεσιών. Ως δημόσιο συμφέρον αναφερόμαστε στο συμφέρον του λαού. Το δημόσιο συμφέρον είναι μια αόριστη νομική έννοια που συγκεκριμενοποιείται από το Σύνταγμα, το νόμο και τη διοίκηση με την έκδοση κανονιστικών πράξεων κατόπιν νομοθετικής εξουσιοδότησης ή ατομικών πράξεων και με την έννοια αυτή πρέπει η δημόσια διοίκηση κατά την επιλογή περισσότερων εξίσου νομίμων λύσεων, όταν δηλαδή ασκεί τη διακριτική της ευχέρεια, να επιλέξει εκείνη, που κατά την κρίση της εξυπηρετεί καλύτερα το δημόσιο συμφέρον.

την αναθεώρηση του 2001 αναγνωρίζεται ρητά στο Σύνταγμα, στο άρθρο 25§1, δ. Η τήρηση της αρχής της αναλογικότητας σε σχέση με τους περιορισμούς που επιβάλλονται στα δικαιώματα ελέγχεται δικαστικά. Σύμφωνα με την αρχή αυτή οι περιορισμοί για να είναι ανεκτοί θα πρέπει: α) Να ανταποκρίνονται στους δηλωμένους σκοπούς της νομοθετικής ή διοικητικής ρύθμισης, και πάντως σε σκοπούς γενικότερου δημοσίου συμφέροντος, β) Το μέτρο που επιλέγεται για την επίτευξη των σκοπών που έχουν τεθεί να τελεί σε συνάφεια με αυτό δηλαδή να είναι κατάλληλο και πρόσφορο για την εξυπηρέτησή του να έχει αντικειμενική συνάφεια με την υποχρέωση που παραβιάστηκε και να είναι ανάλογο με τον επιδιωκόμενο σκοπό, ενώ η επιλογή μεταξύ δύο ή 3 περισσότερων νόμιμων λύσεων, να γίνεται με την λιγότερο επαχθή για το διοικούμενο, και γ) το περιοριστικό μέτρο το οποίο επιβάλλεται στην άσκηση ενός δικαιώματος να είναι αναγκαίο. Να μην μπορεί δηλαδή να εξυπηρετηθεί ο σκοπός του περιορισμού που επιβάλλεται στην άσκηση ενός δικαιώματος με άλλο ηπιότερο μέτρο. Η αρχή της αναλογικότητας επιβάλει με δυο λόγια το αναγκαίο μέτρο στους περιορισμούς των συνταγματικών δικαιωμάτων, για να μην, όπως πολύ γλαφυρά έχει ειπωθεί, «πυροβολεί η αστυνομία τα σπουργίτια με κανόνια». Συμπερασματικά, με βάση την αρχή της αναλογικότητας απαραίτητες προϋποθέσεις για τη λήψη

4. Η αρχή της ισότητας

Η αρχή της ισότητας καθιερώνεται στο άρθρο 4§1 Σ το οποίο ορίζει ότι, «Οι Έλληνες είναι ίσοι ενώπιον του νόμου». Η ισότητα αυτή ωστόσο γίνεται κατανοητή τόσο ως ισότητα εντός του νόμου και ως ισότητα έναντι του νόμου. Η ισότητα εντός του νόμου δεσμεύει τον νομοθέτη, ο οποίος κατά την θέσπιση νομοθετικών ρυθμίσεων πρέπει να θεσπίζει κανόνες οι οποίοι 4 δεν παραβιάζουν την αρχή της ισότητας, ενώ η ισότητα έναντι του νόμου δεσμεύει την διοίκηση και τα δικαστήρια τα οποία υποχρεούνται να εφαρμόζουν τον νόμο προσπαθώντας την ισότητα ανάμεσα στους πολίτες. Κατά το άρθρο 4§1 Σ, η ισότητα δεν γίνεται κατανοητή, ως τυπική και αριθμητική, όπως η ισότητα της ψήφου η οποία απορρέει από την αντιπροσωπευτική αρχή (άρθρο 51§2 Σ) αλλά ως ουσιαστική ή αναλογική. Έτσι ενώ η τυπική ή αριθμητική ισότητα επιβάλει την όμοια ρύθμιση ανόμοιων καταστάσεων (όλοι απολαμβάνουν το δικαίωμα μιας ψήφου, ασχέτως των κοινωνικών ή κοινωνικών τους διαφορών), η αναλογική ή ουσιαστική ισότητα επιβάλει την όμοια μεταχείριση των όμοιων και την διαφοροποιημένη μεταχείριση των ανόμοιων περιπτώσεων. Η αρχή της ισότητας όταν εφαρμόζεται από τη Δημόσια Διοίκηση επιβάλει την ίση μεταχείριση όμοιων περιπτώσεων, καθώς και τη διάφορη μεταχείριση διάφορων περιπτώσεων. Έτσι για παράδειγμα η δημόσια διοί-

κηση δεν μπορεί να κρίνει με διαφορετικά κριτήρια δύο αιτήσεις διαφορετικών ενδιαφερομένων που υποβλήθηκαν ταυτόχρονα και θεμελιώνονται στα ίδια πραγματικά περιστατικά. Ένα βασικό όριο της εφαρμογής της αρχής της ισότητας είναι ότι «η ισότητα δεν ισχύει στην παρανομία».

Αυτό σημαίνει ότι η διοίκηση δεν εφάρμοσε το νόμο ή παρανόμησε σε μια περίπτωση, η αρχή της ισότητας δεν δημιουργεί υποχρέωση της δημόσιας διοίκησης να μην εφαρμόσει το νόμο ή να παρανομήσει πάλι σε μια άλλη, όμοια περίπτωση. Η αρχή της ισότητας, όπως όμως και η αρχή της αναλογικότητας έχουν ιδιαίτερα μεγάλη σημασία κατά την άσκηση της διακριτικής ευχέρειας της διοίκησης δηλαδή όταν η διοίκηση καλείται να επιλέξει μεταξύ περισσοτέρων εξίσου νόμιμων λύσεων. Σκοπός της εφαρμογής των αρχών αυτών κατά την άσκηση της εξουσίας της διοίκησης είναι η προστασία του ιδιώτη, τα συμφέροντα του οποίου μπορεί να προσβληθούν από τη δράση της δημόσιας διοίκησης.

5. Η αρχή της αμεροληψίας της δημόσιας διοίκησης

Η αρχή της αμεροληψίας επιβάλλει στη δημόσια διοίκηση κατά την ενάσκηση της εξουσίας της να είναι ανεξάρτητη από επιρροές άσχετες με το 5 δημόσιο συμφέρον, να λειτουργεί χωρίς εμπάθεια και προκατάληψη έναντι του διοικούμενου. Η αρχή της αμεροληψίας εμφανίζεται σε αρκετά χαρακτηριστικά παραδείγματα της δράσης της δημόσιας διοίκησης. Έτσι, α) υφίστανται τα λεγόμενα ασυμβίβαστα, απαγορεύσεις δηλαδή άσκησης επαγγελματικών δραστηριοτήτων στον Πρόεδρο της Δημοκρατίας (άρθρο 30 Σ), στους Υπουργούς (άρθρο 81 Σ), β) υφίστανται τα κωλύματα διενέργειας πράξεων ή συμμετοχής στα συλλογικά όργανα της δημόσιας διοίκησης. Έτσι για παράδειγμα το υπαλληλικό δίκαιο απαγορεύει σε υπαλλήλους συγγενείς μέχρι τον τρίτο βαθμό να μετέχουν στην ίδια συνεδρίαση συλλογικού οργάνου και τέλος γ) υπάρχει ως θεμελιακός κανόνας ο κανόνας της πολιτικής ουδετερότητας των δημοσίων υπαλλήλων, ο οποίος κατοχυρώνεται συνταγματικά στο άρθρο 29 Σ, απαγορεύοντας στον δημόσιο υπάλληλο κατά την άσκηση των καθηκόντων του να λειτουργεί με βάση της πολιτικές και κομματικές του επιλογές.

6. Η αρχή της χρηστής διοίκησης

Η αρχή της χρηστής διοίκησης επιβάλλει στα διοικητικά όργανα κατά την άσκηση της διακριτικής τους εξουσίας, να ενεργούν σύμφωνα με το περί δικαίου αίσθημα, με αναλογικότητα και επείκεια και στο πλαίσιο της αρχής της νομιμότητας της δημόσιας διοίκησης ώστε κατά την εφαρμογή των σχετικών νομοθετικών διατάξεων σε κάθε συγκεκριμένη περίπτωση να αποφεύγονται ανεπιεικείς και άδικες λύσεις. Σύμφωνα με την αρχή αυτή η δημόσια διοίκηση οφείλει να διευκολύνει τους διοικούμενους να προστατεύουν τα συμφέροντά τους και να απολαμβάνουν τα δικαιώματά τους.

7. Η αρχή της καλής πίστης

Η αρχή της καλής πίστης, η οποία εμπεριέχει και την αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης του διοικούμενου (άρθρο 5§1 Σ), επιβάλλουν στη δημόσια διοίκηση να μην εκμεταλλεύεται το διοικούμενο ή ακόμη περισσότερο να μην δημιου-

ργεί καταστάσεις πλάνης, απάτης ή απειλής του. Η αρχή της δικαιολογημένης εμπιστοσύνης επιβάλλει στη δημόσια διοίκηση να μην επικαλείται δικές της παραλείψεις, για τις οποίες ο διοικούμενος δεν φέρει καμία ευθύνη ή να αγνοεί μια ευνοϊκή για τον 6 διοικούμενο πραγματική κατάσταση που έχει δημιουργηθεί επί μακρό χρονικό διάστημα και να αρνείται το δικαίωμα του να συνάγει της ωφέλιμες έννομες συνέπειες της, τα οφέλη δηλαδή που αυτή συνεπάγεται. Έτσι η διοίκηση δεν επιτρέπεται να ενεργεί με τρόπο ασυνεπή, αντιφατικό ή κακόπιστο, ώστε να εξαπατά ή να ταλαιπωρεί χωρίς λόγο το διοικούμενο, ούτε δικαιούται, επικαλούμενη τις ίδιες τις παραλείψεις για τις οποίες δεν είναι υπαίτιος ο διοικούμενος, να αγνοεί μια ευνοϊκή γι' αυτόν κατάσταση η οποία έχει διαρκέσει αρκετό χρόνο και να αρνείται την υπέρ του διοικούμενου συναγωγή των ωφελημάτων και των νόμιμων συνεπειών που προκύπτουν από την κατάσταση αυτή. Δεν είναι επιτρεπτό στη διοίκηση να αίρει

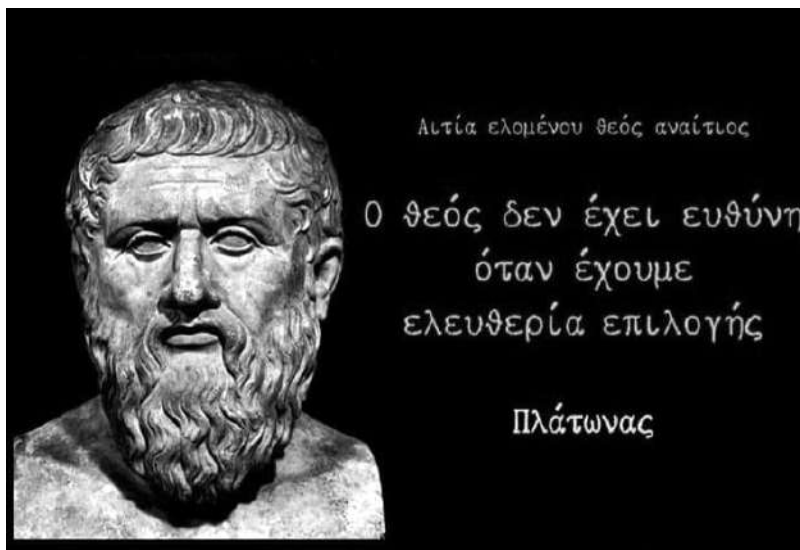
των πολιτών, διατύπωση από την οποία δεν μπορεί να συναχθεί. Όμως, ως συνταγματικό έρεισμα της υποχρέωσης για 7 αιτιολογία αξιοποιείται συνήθως η αρχή του κράτους δικαίου, που κατοχυρώνεται στο άρθρο 25 παρ. 1 του Συντάγματος και ως ειδικότερη πτυχή της η αρχή της νομιμότητας, από τις οποίες απορρέει η αρχή της φανεράς δράσης της διοίκησης και της διαφάνειας, ενώ γίνεται σύνδεση με το δικαίωμα δικαστικής προστασίας και προηγούμενης ακρόασης (άρθρο 20 του Συντάγματος), με την αρχή της αξιοκρατίας και σπανιότερα με την αρχή του σεβασμού της ανθρωπίνης αξιοπρέπειας (άρθρο 2 παρ. 1 του Συντάγματος). Σε ενωσιακό επίπεδο, η υποχρέωση της διοίκησης για αιτιολογία των πράξεών της κατοχυρώνεται στο άρθρο 41 παρ. 1 περ. γ' του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων, στο πλαίσιο του δικαιώματος χρηστής διοίκησης, επιτυγχάνοντας, μ' αυτόν τον τρόπο, τη σύνδεση της εν λόγω υποχρέωσης με τα δικαιώματα άμυνας του διοικούμενου και ιδίως με το δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης.

10. Η αρχή του ελέγχου της δημόσιας διοίκησης

Η αρχή αυτή ή αρχή της διαφάνειας ή αρχή της φανεράς δράσης της δημόσιας διοίκησης απορρέει από το άρθρο 5Α Συντάγματος, με το οποίο κατοχυρώνεται το δικαίωμα των πολιτών στην πληροφόρηση. Η διαφάνεια και η δημοσιότητα (άρθρο 26 Σ) αποτελούν βασικές συνιστώσες της δημοκρατικής αρχής, στο βαθμό που επιτρέπουν τον έλεγχο της δράσης των κρατικών οργάνων και αρχών από τους πολίτες. Η φανερά δράση και η διαφάνεια της διοικητικής δράσης συμβάλει στην καταπολέμηση της διαφθοράς και της διαπλοκής της δημόσιας διοίκησης, εγγυάται τον έλεγχο της και συμβάλει στην

επαύξηση της αποτελεσματικότητας της λειτουργίας αλλά και της προστασίας των δικαιωμάτων των διοικούμενων. Προς την κατεύθυνση της αρχής της αποτελεσματικότητας, το άρθρο 10 §3.

Σ ορίζει ότι: «Η αρμόδια υπηρεσία ή αρχή υποχρεούται να απαντά στα αιτήματα για παροχή πληροφοριών και χορήγηση εγγράφων, ιδίως πιστοποιητικών, δικαιολογητικών και βεβαιώσεων μέσα σε ορισμένη προθεσμία, όχι μεγαλύτερη των 60 ημερών, όπως νόμος ορίζει. Τέλος, για τη διασφάλιση της λειτουργίας της δημόσιας διοίκησης κατά τα οριζόμενα από τις ως άνω θεμελιώδεις αρχές, απαιτείται η ύπαρξη ενός ορθά οργανωμένου νομοθετικού και κανονιστικού πλαισίου ηθικής 8 υποδομής, η οποία οριοθετείται από το συνδυασμό της ύπαρξης κανονιστικού πλαισίου, κανόνων δεοντολογίας και μηχανισμών λογοδοσίας, δηλαδή ένας Κώδικας Ηθικής και Ορθής Διοικητικής Συμπεριφοράς που θα εδράζεται στις παραπάνω θεμελιώδεις αρχές του διοικητικού δικαίου, οι οποίες, ακόμη και αν δεν αποτελούν γραπτό δίκαιο, διαμορφώνουν ένα πλαίσιο δράσης των διοικητικών οργάνων με κύριο χαρακτηριστικό την ηθική και ουσιαστικά δικαιοσυμπεριφορά αυτών, κατά την άσκηση των καθηκόντων τους και πρέπει να ανταποκρίνεται στις προσδοκίες των πολιτών για δίκαιη, διαφανή και αποτελεσματική διοίκηση».

εκ των υστέρων, σε μια συγκεκριμένη περίπτωση, κίνητρα που προέβλεπε ο νόμος ή που η ίδια έθεσε, για να προσελκύσει ορισμένη συμπεριφορά των διοικούμενων.

8. Η αρχή της ακρόασης των διοικουμένων

Το σημαντικότερο δικαίωμα του διοικούμενου στο πλαίσιο της διοικητικής διαδικασίας είναι, αδιαμφισβήτητα, το δικαίωμα προηγούμενης ακρόασης, που κατοχυρώνεται στο άρθρο 20 παρ. 2 του Συντάγματος. Πρόκειται για ένα ατομικό δικαστικό δικαίωμα, αντικείμενο του οποίου είναι η αποχή του κράτους από κάθε μέτρο, οποιασδήποτε φύσης, σε βάρος των δικαιωμάτων ή συμφερόντων του διοικούμενου, πριν ο τελευταίος εκφράσει τις απόψεις του συναφώς. Η διάταξη του άρθρου 20 παρ. 2 του Συντάγματος είναι άμεσης εφαρμογής, πράγμα που σημαίνει ότι δεν χρειάζεται η νομοθετική διαμεσολάβηση για την άσκηση του οικείου δικαιώματος, ενώ στις περιπτώσεις που αυτό δεν προβλέπεται νομοθετικά ή που ο νομοθέτης αποκλείει την άσκησή του, πρέπει να γίνει δεκτό ότι, ήδη, η συνταγματική διάταξη επιβάλλει την τήρησή του από τη Διοίκηση.

9. Η αρχή της αιτιολογίας των διοικητικών πράξεων.

Ρητή συνταγματική κατοχύρωση της υποχρέωσης για αιτιολογία των διοικητικών πράξεων δεν υπάρχει, αν εξαιρέσουμε τη διάταξη του άρθρου 10 παρ. 1 του Συντάγματος, που υποχρεώνει τις αρχές να απαντούν αιτιολογημένα στις αιτήσεις

Οι Έλληνες συνθέτουν πολλές διαφορετικότητες που άλλοι άνθρωποι δεν αντιλαμβάνονται

ΟΙΚΟΓΕΝΕΙΑ – ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΗΘΙΚΗ

Η οικογένεια είναι το πρώτο κύτταρο της κοινωνίας που γεννιέται και αναπτύσσεται ο άνθρωπος. Επιδρά όχι μόνο στη βιολογική ανάπτυξη του, αλλά και στην ανάπτυξη της ηθικής του. Το παιδί μαθαίνει να κοινωνικοποιείται, να δέχεται και να αγαπά τα μέλη της οικογένειας παρά τις όποιες ελλείψεις ή τα όποια προβλήματα. Επίσης, το κάθε μέλος διαδραματίζει το ρόλο του κι έχει συγκεκριμένη θέση και ταυτότητα, χωρίς υποθέσεις ή αμφισβητήσεις. Επιπροσθέτως, το άτομο, από την παιδική του ηλικία μαθαίνει να ελέγχεται από την οικογένειά του και να διδάσκεται, όχι μόνο θεωρητικά, αλλά και βιωματικά, τι είναι σωστό και τι όχι. Επομένως, η οικογένεια ενθαρρύνει ή αποθαρρύνει ηθικές αξίες και συμπεριφορές.

Η ηθική ανάπτυξη του παιδιού κατά την προσχολική ηλικία προάγεται με την κοινωνικοποίηση του και την αλληλεπίδραση με άλλα άτομα, καθώς μαθαίνει θετικές κοινωνικές συμπεριφορές, ανακαλύπτει συναισθήματα κι αναπτύσσει την κριτική του σκέψη. Τα πρώτα άτομα που αλληλοεπιδρά είναι τα μέλη της οικογένειάς του.

Στη σημερινή εποχή η οικογένεια βάλλεται από παντού, καθώς μεταλλάσσεται, αποδυναμώνεται ή ακόμα και διαλύεται ο θεσμός της. Το αποτέλεσμα αυτής της αλλαγής ή και της διάλυσης, όπως αυτή προκύπτει μέσα από ένα διαζύγιο, έχει επιπτώσεις στο άτομο. Αυτό σημαίνει ότι οι ρόλοι αλλάζουν, τα συναισθήματα των παιδιών γίνονται πιο έντονα (αγωνία, φόβος κ.ά.), η αλληλεπίδραση δυσχεραίνεται κι απομυθοποιείται, καθώς η περίοδος πριν το διαζύγιο χαρακτηρίζεται από εντάσεις, συγκρούσεις κι έλλειψη αλληλοϋποστήριξης. Η εικόνα του παιδιού για την ενωμένη και δυνατή οικογένειά του, μέσα στην οποία αισθάνεται ασφάλεια κι εκφράζεται ελεύθερα, κλονίζεται, ενώ, πολλές φορές, τα πρότυπα του καταρρέουν και οι συμπεριφορές που διδάσκονται μέσω της παρατήρησης, μπορεί να είναι περισσότερο αρνητικές παρά θετικές.

Η επίδραση του οικογενειακού περιβάλλοντος και

τα βιώματα του παιδιού μέσα σε αυτό, διαμορφώνουν τον ηθικό του χαρακτήρα και συμβάλλουν στις αποφάσεις που αυτό θα λάβει ως ενήλικας πλέον.

Μετά την οικογένεια, το σχολείο είναι ο φορέας κοινωνικοποίησης κι εκμάθησης κανόνων ηθικής κι επιδρά στη διαμόρφωση του ηθικού χαρακτήρα του παιδιού. Βασικό στοιχείο αυτής της διαμόρφωσης είναι ο εκπαιδευτικός και η μέθοδος διδασκαλίας που χρησιμοποιεί.

Καθώς ο άνθρωπος μεγαλώνει κι αναπτύσσεται, θα πρέπει να αναπτύσσεται και η ηθική του λογική. Το σχολείο οφείλει να προάγει βασικές ηθικές αρχές όπως ο αλληλοσεβασμός, αυταπάρνηση, ενσυναίσθηση, ενδιαφέρον για τους άλλους κ.ά. και να δίνει στους μαθητές τη δυνατότητα ανάπτυξης των δεξιοτήτων τους. Παράλληλα, οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να καλλιεργούν το διάλογο και να συζητούν ηθικά διλήμματα, συνεργαζόμενοι με την οικογένεια κάθε μαθητή, ώστε να παρέχεται ηθική εκπαίδευση. Στόχος της εκπαίδευσης πρέπει να είναι η ηθική και διανοητική ανάπτυξη, ενώ οι ηθικές αρχές μπορούν να συμβάλλουν, ώστε το σχολείο να βοηθήσει τους μαθητές να οικοδομήσουν μια δυνατή κι ελεύθερη προσωπικότητα, επισημαίνοντας πως η εκπαίδευση δεν είναι μόνο προετοιμασία για τη ζωή, αλλά η ίδια η ζωή.

Σχετικά με την ηθική στους τριτοβάθμιους εκπαιδευτικούς οργανισμούς, τα ερευνητικά πορίσματα καταδεικνύουν τη σχέση του ηθικού οράματος και της ηθικής αποστολής με τον ηθικό προσανατολισμό των ατόμων. Η έρευνα διενεργήθηκε σε πανεπιστήμια, ανάμεσα σε φοιτητές με θρησκευτικές πεποιθήσεις και σε φοιτητές που δεν είχαν τέτοια ενδιαφέροντα. Ωστόσο, το ηθικό όραμα και η ηθική αποστολή των πανεπιστημιακών τους ιδρυμάτων, φάνηκε να επιδρά στη διαμόρφωση της προσωπικότητας όλων των φοιτητών.

Έτσι, συστήνουν την επαγωγική μάθηση, με παραδείγματα, προσωπικές συζητήσεις, ακόμα και μέσω ηθικών συγκρούσεων, ώστε να αναπτυχθεί

η ηθική γνώση του ατόμου και να ενθαρρυνθεί η πορεία του προς την ηθική ανάπτυξη.

Η διδασκαλία της ηθικής επιδρά στην ηθική ανάπτυξη, αυξάνοντας το επίπεδο της ηθικής λογικής, ενώ η επιρροή του σχολείου στην ηθική εκπαίδευση είναι σημαντική. Η διδασκαλία μαθημάτων επιχειρηματικής ηθικής και δεοντολογίας εντείνουν το ρυθμό ηθικής ανάπτυξης των φοιτητών κι επιφέρουν μετρήσιμα ηθικά αποτελέσματα. Να διδάσκεται η ηθική ως αυτόνομο μάθημα και να ενταχθεί στα προγράμματα επιχειρηματικών σπουδών, έστω και ως μέρος διασυνδεδεμένων μαθημάτων.

ΩΡΑ ΚΟΙΝΗΣ ΑΝΗΣΥΧΙΑΣ

ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΑΠΟ ΤΗ ΣΕΛ. 9

Μια καλά στημένη παρανομία, χρειάζεται τόση μελέτη όσο και μια νόμιμη πράξη. Δεν υποστηρίζω πως πίσω από κάθε πράξη απαραίτητα υπάρχει μια παρανομία, μιας και αυτό θα έβαζε σε κίνδυνο ολόκληρο το νομικό σύστημα της κοινωνίας και θα οδηγούσε σε μια αναρχία αλλά ότι πολλές φορές τα πράγματα δεν είναι όπως μας παρουσιάζονται.

Τι άλλο είναι αν όχι παρανομίες ο συνεχής καταγισμός σκανδάλων, που φτάνουν στην αντίληψη μας έμμεσα ή άμεσα τα τελευταία χρόνια; Ποιος από εμάς έμαθε μέχρι τέλους όλες τις πτυχές της διαλεύκανσης ενός σκανδάλου; Ποιος από αυτούς τους κυρίους που κυβερνούν ενδιαφέρεται για την πραγματική ηθική αποκατάσταση των συνεπειών ενός σκανδάλου. Όλα αυτά δίνουν μια αίσθηση ενός νομικού και ηθικού συστήματος που παραπαίει μεταξύ συμφέροντος, απάτης, αδιαφορίας και αναληθσίας που καμιά σχέση δεν έχουν με ηθική και νομιμότητα.

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ: ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ: ΣΚΟΥΛΑ 2 ΡΕΘΥΜΝΟ, ΤΗΛ: 2831035042, ΦΑΞ: 2831023392,
E-MAIL: k.kainotomia@gmail.com SITE: www.koinonikikainotomia.gr
FACEBOOK: Κοινωνική Καινοτομία <https://www.facebook.com/k.kainotomia/>.

Η έκδοση της εφημερίδας «Κοινωνική ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ» δίνει το χρονικό περιθώριο στους αναγνώστες της, να στείλουν τις κοινωνικές καινοτόμες προτάσεις τους, στην εφημερίδα στο φαξ 2831023392 ή στο e-mail: k.kainotomia@gmail.com

Οι προτάσεις αυτές θα παρουσιάζονται είτε ως άρθρο, είτε ως μέρος των διαλόγων, στα επόμενα φύλλα.

Για τον σκοπό αυτό σε κάθε έκδοση, θα αναγράφονται τα θέματα που θα συζητηθούν στην επόμενη έκδοση της 31/7/2017. Τα θέματα αυτά είναι:

1. ΚΟΙΝΩΝΙΑ	ΗΘΙΚΗ ΣΤΗΝ ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ
2. ΚΡΑΤΟΣ	>>
3. ΑΓΟΡΑ	>>
4. ΠΟΛΙΤΕΙΑΚΟ	>>
5. ΧΡΗΜΑ ΚΑΙ ΕΞΟΥΣΙΑ	>>
6. ΑΝΑΔΗΜΟΣΙΕΥΣΕΙΣ:	>>
7. ΚΑΙΝΟΤΟΜΕΣ ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ:	>>
8. ΠΑΡΑΤΗΡΗΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ:	>>

Η εφημερίδα «Κοινωνική ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ» κυκλοφορεί σε συγκεκριμένα σημεία πώλησης στην ΚΡΗΤΗ. Τα σημεία αυτά αναγράφονται στην ιστοσελίδα. www.koinonikikainotomia.gr, στην οποία αναρτώνται αναλυτικά όλες οι εκδόσεις της εφημερίδας

Το αντίτιμο για την εφημερίδα είναι προαιρετικό. Στα σημεία πώλησης οι εφημερίδες διατίθενται σε ιδιαίτερο σταντ πάνω στο οποίο υπάρχει «κουμπάρας» στον οποίο ο αναγνώστης προαιρετικά εισφέρει την οικονομική βοήθεια του, για την συνέχιση της έκδοσης της εφημερίδας. Η οικονομική διαχείριση της εφημερίδας δημοσιεύεται σε κάθε έκδοση όπως παρακάτω.

- ΔΑΠΑΝΕΣ: ΕΚΤΥΠΩΣΗΣ 7^{ου} ΕΤΟΥΣ 1290 € - ΔΙΑΝΟΜΗΣ: ΕΘΕΛΟΝΤΙΚΑ - ΙΔΡΥΣΗΣ: 1.716€ - ΛΟΙΠΑ
- ΕΣΟΔΑ: ΙΔΡΥΤΙΚΕΣ ΕΙΣΦΟΡΕΣ 2.100 € - ΚΟΥΜΠΑΡΑ: 1250 €
- Εισφορές εκτός από τους κουμπάρδες δεν γίνονται δεκτές.

Την εφημερίδα διαχειρίζεται η Μη Κερδοσκοπική εταιρεία «Κοινωνική ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ» με έδρα Σκουλά 2, Ρέθυμνο, τηλ 2831035042, φαξ 2831023392. Υπεύθυνος: κ. Δημήτρης Ηλιάκης, e-mail: demelialis@gmail.com, τηλ: 6974322338, facebook: Κοινωνική Καινοτομία, <https://www.facebook.com/k.kainotomia/>.

ΣΗΜΕΙΑ ΔΙΑΝΟΜΗΣ ΕΝΤΥΠΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ

ΝΟΜΟΣ ΧΑΝΙΩΝ • ΚΤΕΛ Χανίων - Ρεθύμνου

- Χανιά, ΚΑΦΕ ΠΟΛΥΤΕΧΝΕΙΟ οδός: Χατζ. Νταλιάνη 40. κ Σπύρος Ανδρουλάκης. τηλ 6973350988
- Χανιά Πολυχώρος ΜΕΓΑΛΟ οδός: Γρηγορίου Ε' 69. τηλ 2821072322
- ΚΤΕΛ, Καστέλι Κισσάμου
- Καστέλι Κισσάμου, περίπτερο έναντι 1^{ου} Γυμνασίου κ. Γεώρ. Τσουρουνάκης, τηλ. 6972289878
- Παλαιόχωρα καφετέρια ΚΟΚΟΝΑΤ κ. Αντώνης Σερριντάνης τηλ. 6971655429
- ΚΤΕΛ Παλαιόχωρας
- ΚΤΕΛ, Σταθμός Καντάνου
- Βρύσες Αποκορώνου καφετέρια LA LUNA κ. Γιάννης Κασαπάκης τηλ 2825051500
- ΚΤΕΛ, Σταθμός Βρύσες Αποκορώνου

ΝΟΜΟΣ ΡΕΘΥΜΝΟΥ • ΚΤΕΛ Ρεθύμνου - Χανίων - Ηρακλείου

- Ρέθυμνο: Κέντρο Τύπου Μοάτσου. κ. Χαρίση Ελευθερία τηλ. 2831025935
- Ρέθυμνο: Βιβλίο Τύπος, Ηγούμενου Γαβριήλ 137
- Ρέθυμνο: Super market ΧΑΛΚΙΑΔΑΚΗΣ
- Ανώγεια super market ΑΡΙΑΔΗΝΗ κ. Τάσος Σταυρακάκης
- Ανώγεια super market ΑΡΙΑΔΗΝΗ, κ. Μπάμπης Δραμουντάνης
- Ανώγεια Οικία Μουσείο Νίκου Ξυλούρη
- Σίσραρχα, Καφενείο κ. Κλάδου
- Πέραμα, καφετέρια REVANS, τηλ 2834023319
- Σπήλι, super market, Σταύρος Μπριλάκης
- Πλακιάς, super market, Κώστας Τριπολιτάκης, τηλ. 6972186997
- Πλακιάς, super market, ΣΥΝΚΑ
- Κάνεβος, super market Μαρία Ηλιάκη - Κουρμούλη

ΝΟΜΟΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ • ΚΤΕΛ Ηρακλείου - Ρεθύμνου - Λασιθίου

- Ηράκλειο Διοκοπολείο Αεράκης τηλ. 6980976609 (Πλατεία Κοραή)
- S/M ΧΑΛΚΙΑΔΑΚΗΣ (Ν. Αλικαρνασού - Γαζου - Παραλιακής - Οδ. Κρασανάκη Αγ. Ιωάννης - Οδός Παπανδρέου, Λεωφόρος Ικάρου)
- Ηράκλειο Κέντρο Τύπου κ. Βαγγελιώ Κουτάντου τηλ. 2810231090
- Super market ΧΑΛΚΙΑΔΑΚΗΣ και Καφετέρια ΚΤΕΛ Μοίρες Ηρακλείου
- Βιάννος καφέ ΑΔΑΜΑΚΗΣ κ. Ειρήνη κ υιός Πετράκης τηλ 2895022249
- Τυμνάκι: Super market ΧΑΛΚΙΑΔΑΚΗΣ

ΝΟΜΟΣ ΛΑΣΙΘΙΟΥ • Ιεράπετρα - Σταθμός ΚΤΕΛ και Super market ΧΑΛΚΙΑΔΑΚΗΣ

- Άγιος Νικόλαος καφετέρια Αστέρια λιμάνι Αγ. Νικολάου κ. Μιχ. Σγουρός τηλ. 6944714853
- Άγιος Νικόλαος - Σταθμός ΚΤΕΛ Αγίου Νικολάου και Super market ΧΑΛΚΙΑΔΑΚΗΣ
- Σητεία - Σταθμός ΚΤΕΛ Λασιθίου και Super market ΧΑΛΚΙΑΔΑΚΗΣ